

Міністерство освіти і науки України
Державний торговельно-економічний університет
Вінницький торговельно-економічний інституту

Кафедра обліку та оподаткування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

Теоретичні аспекти і методичні основи аналізу та управління розрахунками
підприємства

(за матеріалами Товариства з обмеженою відповідальністю
«Житлово-експлуатаційне об'єднання» м. Вінниця)

Здобувача вищої освіти
II курсу, групи ФКА-21з(м),
спеціальності 071 «Облік і
оподаткування»
освітньої програми
«Фінансовий контроль та
аудит»
заочної форми навчання

Оксани ІЖАКІВСЬКОЇ

Науковий керівник
канд. екон. наук, доцент

Олена КУДИРКО

Гарант освітньої програми
д-р. екон. наук, професор

Ганна ДАЦЕНКО

Вінниця 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РОЗРАХУНКІВ ПІДПРИЄМСТВА.....	6
1.1. Економічна сутність розрахунків підприємства.....	6
1.2. Характеристика виду діяльності та організаційно-економічна характеристика Товариства з обмеженою відповідальністю «Житлово-експлуатаційне об'єднання».....	11
РОЗДІЛ 2 ОРГАНІЗАЦІЙНО-ІНФОРМАЦІЙНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ РОЗРАХУНКІВ ПІДПРИЄМСТВА.....	22
2.1. Оцінка системи бухгалтерського обліку як інформаційне забезпечення розрахунків підприємства.....	22
2.2. Організація та планування розрахунків підприємства.....	33
РОЗДІЛ 3 АНАЛІЗ РОЗРАХУНКІВ ПІДПРИЄМСТВА	40
3.1. Аналіз розрахунків підприємства.....	40
3.2. Процедури та прийоми раціонального управління розрахунками підприємства	51
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	58
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	61
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Ринкова економіка потребує від підприємства фінансової стабільності, що є важливою передумовою успішного ведення господарської діяльності. Важливу роль у веденні господарської діяльності відіграють розрахунки підприємства, а саме з дебіторами та кредиторами, що є основою його функціонування. Вони дозволяють вивчити й оцінити забезпеченість підприємства і його структурних підрозділів власними оборотними засобами в цілому, а також по окремих підрозділах, визначити показники платоспроможності підприємства.

Розрахунки підприємства – це форма здійснення грошового обігу, що виникає внаслідок взаємодії з контрагентами, співробітниками, кредитними установами, бюджетом та іншими і формує таким чином потік грошових коштів. Підприємство здійснює розрахунки за такими напрямками, як операційна діяльність, інвестиційна діяльність та фінансова діяльність. Зазвичай операційна діяльність формує основні розрахунки, що призводять до надходження грошових коштів на підприємство, у той час як інвестиційна діяльність при нормальній роботі установи призводить до відтоку коштів. [20]

Грошові розрахунки є одним із основних елементів фінансової діяльності підприємства. Вони включають у себе операції з оплатою товарів та послуг, заробітну плату працівників, оплату податків та інших обов'язкових платежів, розрахунки з постачальниками та покупцями, а також здійснення фінансових інвестицій та кредитних операцій. Так, зокрема, питаннями аналізу та управління розрахунками займалися такі науковці як Бутинець Ф.Ф., Білик М.С., Голов С.Ф., Головащенко О.М., Шевчук В.О., і зарубіжних дослідників Хорн Дж., Хендриксен Е. та інші.

Метою кваліфікаційної роботи є обґрунтування теоретичних, методичних і практичних аспектів організації аналізу та управління розрахунками підприємства.

Для досягнення зазначеної мети були поставлені наступні завдання:

- Дослідити економічну сутність розрахунків підприємства;
- Надати фінансово-економічну характеристику бази дослідження;
- Здійснити оцінку системи бухгалтерського обліку як інформаційне забезпечення розрахунків підприємства;
- Розглянути підходи до організації та планування розрахунків підприємства;
- Провести аналіз розрахунків Товариства з обмеженою відповідальністю «Житлово-експлуатаційне об'єднання»;
- Охарактеризувати процедури та прийоми раціонального управління розрахунками підприємства;

Предметом дослідження кваліфікаційної роботи є сукупність теоретичних, методичних та практичних аспектів розрахунків підприємства та організаційно-інформаційні основи аналізу розрахунків підприємства.

Слід зазначити, що обрана тема є актуальною на даний час, бо при ринковій економіці на керівництво підприємства покладається велика відповідальність за правильність прийняття управлінських рішень на підприємстві, ефективне використання ресурсів підприємства, за своєчасне погашення боргів, повернення кредитів і позик, своєчасну видачу заробітної плати працівникам підприємства та своєчасну сплату платежів до бюджету.

Методи дослідження, аналізу та управління розрахунками підприємства включають різноманітні підходи та інструменти, спрямовані на ефективне вивчення та оптимізацію фінансових процесів. Основні методи:

1. Фінансовий аналіз: порівняльний аналіз, вертикальний та горизонтальний аналіз фінансових звітів.
2. Бюджетування і планування: розробка бюджетів, порівняння фактичних результатів з бюджетом.
3. Грошовий оборот і керування оборотними коштами.
4. Управління капіталом та фінансовими ресурсами.
5. Аналіз ризиків і страхування.
6. Інвестиційний аналіз: оцінка ефективності інвестиційних проектів.

7. Бухгалтерський облік та системи управління інформацією.

8. Управління заборгованістю та кредитами.

Ці методи дозволяють підприємствам ефективно вивчати, аналізувати та управляти своїми фінансами для забезпечення стійкості, рентабельності та сталого розвитку.

Інформаційна та правова база для дослідження, аналізу та управління розрахунками підприємства включає ряд елементів, які допомагають забезпечити ефективну фінансову діяльність підприємства та дотримання відповідних нормативних вимог.

Інформаційна база: фінансова звітність, менеджерська звітність, інформаційні системи обліку і аналізу, електронні платіжні системи.

Правова база: податкове законодавство, господарське законодавство, банківське законодавство, трудове законодавство, законодавство про фінансовий моніторинг та боротьбу з корупцією, законодавство про банкрутство та врегулювання боргових зобов'язань, міжнародні стандарти обліку та звітності.

Ця інформаційна та правова база дозволяє підприємству не тільки ефективно аналізувати свою фінансову діяльність, але й відповідати вимогам законодавства, забезпечуючи правову стабільність та дотримання внутрішніх та зовнішніх стандартів.

Основні положення і результати дослідження доповідалися та обговорювалися на двох науково-практичних конференціях:

Їжаківська О. «Організація обліку готівкових та безготівкових розрахунків підприємства» *Вісник студентського наукового товариства «ВАТРА» Вінницького торговельно-економічного інституту ДТЕУ*. Вінниця: Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ ДТЕУ, 2023. Вип.169.

Їжаківська О. «Сутність та організація грошових розрахунків підприємства» *Облік, контроль і аналіз в управлінні підприємницькою діяльністю* : зб. наук. пр. XI всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., м. Вінниця, 23 берез. 2023 р. Ч. 2. Вінниця : Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ ДТЕУ, 2023.

РОЗДІЛ 1

НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РОЗРАХУНКІВ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічна сутність розрахунків підприємства

Економічна сутність розрахунків підприємств визначається як процес обміну грошовими та іншими економічними ресурсами між підприємством та іншими суб'єктами господарювання (клієнтами, постачальниками, інвесторами, банками тощо). Ці розрахунки включають в себе оплату товарів і послуг, одержання платежів за власну продукцію, здійснення інвестицій, управління фінансовими ресурсами і багато інших операцій, що стосуються обігу грошей і ресурсів підприємства.

Основні аспекти економічної сутності розрахунків підприємства включають:

1. Обмін вартостями. Розрахунки підприємства відображають обмін економічними вартостями, такими як товари, послуги, капітал і праця. Підприємство отримує вартість за свою продукцію, сплачує за ресурси, які воно використовує для виробництва товарів і послуг.
2. Фінансовий контроль. Розрахунки допомагають підприємству вести фінансовий контроль і визначати свою фінансову стійкість. Це включає в себе ведення обліку доходів і витрат, контроль над ліквідністю, оцінку рентабельності та прибутковості.
3. Забезпечення ліквідності. Розрахунки дозволяють підприємству забезпечувати належну ліквідність, тобто заздалегідь вчасно виконувати платежі та забезпечувати фінансову стійкість.
4. Фінансове планування. Розрахунки служать основою для фінансового планування і стратегічного управління підприємством. На їх основі розробляють бюджети, прогнози і стратегії розвитку.

5. Ризикове управління. Підприємство має розраховувати ризики, пов'язані з розрахунками, і розвивати стратегії для їх управління. Наприклад, ризик неплатоспроможності клієнтів або зміни валютних курсів може вплинути на фінансовий стан підприємства.

6. Звітність і оподаткування. Розрахунки підприємства впливають на його звітність перед органами влади і оподаткування. Підприємство повинно дотримуватися відповідних правил та стандартів обліку і податкового законодавства.

7. Створення значення для стейкхолдерів. Розрахунки допомагають підприємству створювати значення для різних стейкхолдерів, таких як акціонери, клієнти, співробітники і суспільство загалом.

Загалом, розрахунки підприємства є важливою складовою його фінансової діяльності, яка відображає економічну сутність і спрямована на забезпечення ефективного функціонування і досягнення фінансових та стратегічних цілей.

Оскільки, розрахункові операції є невід'ємною частиною фінансової діяльності підприємства і можуть включати в себе такі операції:

- Переказ коштів: передача грошових коштів з одного банківського рахунку на інший, з метою оплати товарів, послуг;

- Платіжні доручення: підприємство може видати платіжні доручення для оплати своїх зобов'язань перед постачальниками або іншими сторонами;

- Прийом платежів: приймання грошових коштів від клієнтів за товари та послуги. Це може бути оплата готівкою, кредитними картками, чеками або іншими методами платежу;

- Безготівковий розрахунок: використання безготівкових методів розрахунку, таких як банківські перекази, чеки, електронні перекази, для здійснення оплати за товари і послуги.

- Обмін валюти: підприємства, що мають міжнародну діяльність, здійснюють операції з обміну валюти для оплати товарів і послуг в іноземних валютах;

- Оплата податків і зборів: підприємства здійснюють розрахунки із державними органами щодо сплати податків, зборів та інших обов'язкових платежів;

- Розрахунки з операціями з кредитами: підприємства можуть здійснювати операції з погашенням кредитів, виплатою відсотків і іншими фінансовими взаємодіями з банками і фінансовими установами.

Таблиця 1.1 – Визначення терміну «розрахунки» в економічній літературі

№	Автор	Визначення
1	Акімова Н.С. [1]	“Розрахунки – це грошові взаємовідносини, що виникають між організаціями по товарних і нетоварних операціях”
2	Гевчук А.В. [9]	“Розрахунки – це система взаємовідносин між підприємствами й особами, заснована на грошовому поверненні вартості товарно-матеріальних цінностей, робіт послуг”
3	Левченко З. М. [28]	“Розрахунки – це здійснення платежів по грошових зобов'язаннях”
4	Москалюк Г. О. [31]	“Під розрахунковими відносинами розуміють зобов'язання покупця оплатити у встановленні строки вартість матеріальних цінностей, послуг й іншої заборгованості, після виконання постачальником своїх договірних зобов'язань або право постачальника вимагати платіж від покупця за відвантажену йому продукцію або надані послуги”

Записи про всі розрахункові операції включаються в фінансову звітність підприємства, включаючи баланс, звіт про прибуток і звіт про рух грошових коштів. Фінансова звітність це звітність, що містить інформацію про фінансовий стан та результати діяльності підприємства за звітний період. [1]

Різноманітність розрахункових операцій суб'єкта господарювання зумовлює необхідність їх класифікувати за такими ознаками:

1. Залежно від спрямованості розрахунків:

- внутрішні;
- зовнішні.

2. Залежно від контрагента розрахунків:

- розрахунки з постачальниками і підрядниками;
- розрахунки з покупцями та замовниками;
- розрахунки з різними дебіторами та кредиторами;
- розрахунки з бюджетом та позабюджетними фондами;
- розрахунки за кредитами;
- розрахунки з персоналом (з оплати праці та за іншими операціями);
- розрахунки з підзвітними особами;
- розрахунки з учасниками та засновниками;
- внутрішньогосподарські розрахунки.

3. Залежно від форми проведення розрахунків:

- готівкові;
- безготівкові.

4. Залежно від характеру операцій, за якими проводяться розрахунки:

- розрахунки за товарними операціями;
- розрахунки за нетоварними операціями [14]

Є два основних способи здійснення розрахункових платежів: готівкові та безготівкові, які відрізняються один від одного за способом проведення та характеристиками.

Готівкові розрахунки:

1. **Грошова форма:** готівкові розрахунки проводяться з готівкової форми, що передбачає фізичний обмін грошовими каштанами (банкнотами та монетами).

2. **Миттєвість:** готівкові розрахунки зазвичай відбуваються негайно, оплата здійснюється в момент передачі готівки.

3. Анонімність: готівкові розрахунки дозволяють здійснювати анонімні платежі, оскільки не завжди потрібно надавати особисту інформацію.

4. Обмежене слідкування: готівкові розрахунки можуть бути складнішими для ведення обліку і слідкування, оскільки не існує автоматизованих записів у банку.

5. Обмеження в обсязі та величині: готівкові розрахунки мають обмеження в обсязі і величині через фізичні обмеження грошової наявності.

Безготівкові розрахунки:

1. Електронна форма: безготівкові розрахунки проводяться електронно, без фізичного обміну готівкою. Це включає в себе перекази, чеки, кредитні картки і електронні платіжні системи.

2. Час на обробку: безготівкові розрахунки можуть займати певний час на обробку, особливо при використанні банківських переказів.

3. Слідкування та облік: легше слідкувати і вести облік завдяки електронним записам та звітності.

4. Більша зручність для великих операцій: безготівкові зазвичай зручніші для великих та регулярних операцій, таких як зарплата, великі закупівлі.

5. Можливість автоматизації: можна легко автоматизувати, що полегшує процес управління фінансами.

6. Більше можливостей для аналізу: безготівкові надають більше можливостей для аналізу фінансової діяльності підприємства, оскільки інформація про операції легше доступна.

Обираючи між готівковими та безготівковими розрахунками, підприємства повинні враховувати свої потреби, розмір операцій, зручність і безпеку операцій, а також вимоги до обліку фінансової звітності. Багато підприємств використовують комбінацію обох методів в залежності від конкретних ситуацій і завдань.

1.2. Характеристика виду діяльності та організаційно-економічна характеристика Товариства з обмеженою відповідальністю «Житлово-експлуатаційне об'єднання»

Житлово-експлуатаційне об'єднання (надалі ЖЕО) у Вінниці, як і в інших містах України, відіграє важливу роль у забезпеченні комфортного та безпечного життя жителів багатоквартирних будинків. Основною метою ЖЕО є забезпечення надання різноманітних комунальних послуг, підтримка житлового фонду та обслуговування мешканців. У самого ЖЕО навіть є власний слоган «Забезпечувати комфортні умови проживання в будинках для людей», який чудово характеризує його діяльність та роботу.

Основною характеристикою діяльності ЖЕО у Вінниці є:

1. Обслуговування багатоквартирних будинків: головною функцією ЖЕО є обслуговування житлового фонду, включаючи технічний стан будівель, внутрішнє і зовнішнє облаштування, а також ліфти та системи водопостачання.
2. Надання комунальних послуг: ЖЕО відповідає за надання комунальних послуг, таких як управління та утримання будинків і прибирання прибудинкових територій.
3. Обслуговування та ремонт обладнання: відповідає за обслуговування та регулярний ремонт обладнання та систем в будинках, що включає в себе ліфти, опалення, вентиляцію та системи безпеки.
4. Організація обліку та розподілу комунальних платежів: веде облік споживання комунальних ресурсів та збирає платежі від мешканців на їх споживання.
5. Контроль за додержанням правил обслуговування та порядку в будинках: забезпечення порядку та дотримання правил користування комунальними послугами в будинках.

6. Взаємодія з органами місцевого самоврядування: ЖЕО співпрацює з місцевими органами влади та приймає участь у вирішенні питань, пов'язаних з підтримкою і покращенням умов проживання в місті.

7. Ведення облікової документації: оформлення та ведення необхідної облікової документації, включаючи звітність.

8. Розвиток і покращення житлового фонду: робота над покращенням і розвитком житлового фонду, включаючи реконструкцію і модернізацію будинків.

9. Взаємодія з мешканцями: вирішення скарг і звернень мешканців, організація загальних зборів та інша взаємодія з жителями.

Предметом діяльності товариства є:

- Управління житловим та нежитловим фондом;
- Забезпечення надання житлово-комунальних послуг;
- Забезпечення виконання робіт по утриманню та управлінню житлових будинків та прибудинкових територій;
- Роботи по обслуговуванню населення;
- Організація єдиної платіжної системи нарахування оплати за житлово-комунальні послуги;
- Ведення і підтримка бази даних абонентів - споживачів житлово-комунальних послуг;
- Централізований збір платежів;
- Роботи по санітарному очищенню міста;
- Роботи з провадженням господарської діяльності у будівництві, пов'язаних із створенням об'єктів архітектури;
- Будівельні та монтажні роботи;
- Реставрація, консервація, ремонтні роботи, реабілітація пам'яток культурної спадщини;
- Монтаж внутрішніх та зовнішніх інженерних мереж, систем, приладів і засобів вимірювання;
- Пусконаладжувальні роботи;

- Технічний огляд і оцінка стану будівельних конструкцій, будівель, споруд та інженерних мереж;
- Надання платних послуг населенню та юридичним особам тощо.

Організаційно-економічна характеристика ЖЕО може варіюватися в залежності від конкретного об'єкта та регламентації, але в загальному розумінні може бути надана така характеристика:

1. Організаційна структура

- Керівництво ЖЕО: зазвичай ЖЕО має керівництво, яке включає генерального директора або голову правління.

- Робочий колектив: в ЖЕО працюють різні спеціалісти і робітники, які відповідають за технічний стан житлового фонду та надання комунальних послуг.

- Загальні збори мешканців: мешканці будинку можуть брати участь у загальних зборах, на яких приймаються рішення щодо питань обслуговування і ремонту будинку.

2. Функції та завдання:

- Обслуговування технічного стану будинку, включаючи регулярний огляд і ремонт.

- Надання комунальних послуг, таких як управління та утримання будинку.

- Облік і розподіл комунальних платежів від мешканців будинку.

- Взаємодія з органами місцевого самоврядування та іншими структурами щодо питань обслуговування житлового фонду.

3. Фінансування:

- Фінансування ЖЕО зазвичай здійснюється за рахунок коштів, які надходять від мешканців у вигляді комунальних платежів.

- ЖЕО може також отримувати додаткові кошти від місцевих бюджетів або грантів на реалізацію окремих проектів.

4. Контроль і взаємодія:

- ЖЕО підлягає контролю з боку місцевих органів влади і надзвичайних служб для забезпечення безпеки і відповідності законам та нормам.

- Взаємодія з жителями і здійснення публічного обговорення питань обслуговування і ремонту будинків.

5. Співробітництво з іншими структурами: ЖЕО може співпрацювати з підприємствами, які здійснюють ремонт та обслуговування, а також іншими структурами, такими як енергопостачальні, водопостачальні компанії та органи місцевого самоврядування.

6. Збереження та розвиток житлового фонду: одним з головних завдань ЖЕО є забезпечення довгострокового збереження та покращення стану житлового фонду.

7. Планування та облік робіт та витрат: ЖЕО повинно розробляти плани обслуговування, ремонту і модернізації будинків, а також вести облік витрат на ці роботи.

8. Дотримання вимог законодавства: ЖЕО повинно дотримуватися всіх вимог законодавства, особливо в частині надання комунальних послуг та обліку фінансів.

Аналіз основних показників фінансово-господарської діяльності ТОВ «ЖЕО» зазначено у таблиці 1.2.

Аналізуючи дохід (виручку) від реалізації (товарів, робіт, послуг) за 2018-2022 роки, можна відмітити, що у 2022 році спостерігається найбільший дохід 71072 тис. грн., а найменший у 2019 році тис. грн. Характеризуючи динаміку, варто відмітити, що дохід у 2022 році у порівнянні з 2018 роком збільшився на 12992 тис. грн., що становить 22,37%, з 2019 роком збільшився на 13176 тис. грн., що становить 22,76%, з 2020 роком збільшився на 6486 тис. грн., що становить 10,04%, а у порівнянні з 2021 роком збільшився на 7237 тис. грн., що становить 11,34%.

Кінець таблиці 1.2

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Фінансовий результат від звичайної діяльності, тис. грн.:	258	298	330	128	198	-60	-23,26	-100	-33,56	-132	-40,00	70	54,69
- прибуток													
- збиток	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Чистий прибуток, тис. грн.	210	242	265	44	150	-60	-28,57	-92	-38,02	-115	-43,40	106	240,91
- збиток, тис. грн.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Рентабельність %	35,76	40,71	40,61	38,02	37,66	1,90	1,05	-3,04	-7,47	-2,94	-7,25	-0,36	-0,94
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн.	83,5	25	69,5	103	90	6,5	7,78	65	260	20,5	29,50	-13	-12,62
Фондовіддача	695,57	2315,84	929,29	619,76	789,69	94,12	13,53	-1526,15	-65,90	-139,61	-15,02	169,93	27,42
Середньоспискова чисельність працівників, осіб	73	74	60	60	74	1	1,37	0	0	14	23,33	14	23,33
Продуктивність праці, грн./особу	795,62	782,38	1076,43	1063,92	960,43	164,82	20,72	178,05	22,76	-116,00	-10,78	-103,48	-9,73

Збільшення обсягів надання послуг у 2022 році зумовлено залученням нових багатоквартирних будинків для обслуговування з управління, а також збільшилась кількість ОСББ, що заключили договір на обслуговування.

З таблиці 1.2 спостерігаємо, що у 2019 році собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) була найнижчою і становила 41147 тис. грн., у порівнянні з 2022 роком, то вартість у 2022 році зросла на 10480 тис. грн., або 25,47%.

Збільшення собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) відбулося під впливом збільшення вартості на обслуговування транспорту, матеріалів, малоцінних швидкозношуваних предметів, що використовуються під час виконання робіт, та збільшенням мінімальної заробітної плати.

Валовий прибуток найменшим був у 2018 році та становив 15299 тис. грн., а найбільший у 2022 році 19445 тис. грн., що на 4146 тис. грн. або 27,10% більше ніж у 2018 році.

Операційні доходи найвищими були у 2019 році і становили 1094 тис. грн., а у 2022 році 210 тис. грн., що значно зменшилися на 884 тис. грн., або 80,80%.

Операційні витрати діяльності найбільшими були у 2019 році і становили 3651 тис. грн., а найменшими у 2021 році 1426 тис. грн. У порівнянні з 2019 роком то у 2022 році вони зменшились на 1829 тис. грн., або 50,10%. Проте, у порівнянні 2021 та 2022 років то операційні витрати збільшились на 396 тис. грн., або 27,77 %. Варто зазначити, що одним із напрямків збільшення прибутку від операційної діяльності є скорочення операційних витрат у випадку, якщо вони є необґрунтованими.

Фінансові результати від операційної діяльності визначаються як алгебраїчна сума валового прибутку, іншого операційного доходу, адміністративних витрат, витрат на збут і інші операційні витрати.

Аналізуючи фінансові показники підприємства, варто зазначити, що у всіх роках спостерігається прибуток. Найбільша сума прибутку становила 482 тис. грн., у 2020 році. Якщо порівнювати його з 2022 роком, то сума прибутку

зменшилась на 247 тис. грн., або 51,24%. Це сталося під впливом зменшення операційних доходів.

Остаточний фінансовий результат - чистий прибуток (збиток) визначається як різниця між різними видами доходів і витрат підприємства за звітний період.

У таблиці 1.2 можна спостерігати, що чистий прибуток у 2021 році був найнижчим і становив 44 тис. грн., а у 2022 році був найвищим і становив 150 тис. грн., це свідчить про те, що він збільшився на 106 тис. грн., або на 240,91%. Основним чинником, який вплинув на збільшення чистого прибутку, з'явилося збільшення валового прибутку. Це сталося в основному за рахунок зростання чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг).

Показники рентабельності є відносними характеристиками фінансових результатів і ефективності діяльності підприємства. Вони вимірюють прибутковість підприємства з різних позицій і групуються відповідно до інтересів учасників економічного процесу. Найнижчий відсоток рентабельності становив 35,76 % у 2018 році, а найвищим у 2019 році 40,71%. У порівнянні найвищого показника у 2019 року до 2022 року, можемо спостерігати його у 2022 році на 3,04 %. Прослідковуючи рентабельність у 2018-2022 роках, можна сказати, що він є помірним і немає схильності до значних змін.

Середньорічна вартість основних засобів у 2019 році була найменшою і становила 25 тис. грн., найбільшою у 2021 становила 103 тис. грн. Порівнюючи 2019 рік з 2022 роком, де вартість становила 90 тис. грн., то можна відслідкувати, що вартість основних засобів збільшилася на 65 тис. грн., або 260 %. Проте, у порівнянні 2021 року та 2022 року вона зменшилась на 13 тис. грн., або 12,62%.

Фондовіддача у 2019 році мала найвищий показник 2315,84 тис. грн., а у порівнянні з 2022 році 789,69 тис. грн., де помітно значне зменшення на 1526,15 тис. грн., або 65,90%. Найнижчий показник становив у 2021 році 619,76 тис. грн., де у 2022 році вже помітне його збільшення на 169,93 тис. грн., або 27,42 %.

Середньоспискова чисельність працівників у 2020 та 2021 роках була найнижчою 60 осіб, у 2019 та 2022 найвищою 74 особи, що у порівнянні більше на 14 осіб або 23,33%.

Зростання продуктивності праці, сприяє покращенню всіх техніко-економічних і фінансових показників діяльності підприємства.

Продуктивність праці у 2019 році мала найнижчий показник 782,38 тис. грн., найвищий у 2020 році 1076,43 тис. грн., що 2021 та 2022 роках показник почав зменшуватись. Так у 2022 році становив 960,43 тис. грн., у порівнянні з найвищим показником 2020 року він зменшився на 116,00 тис. грн. або 10,78%.

Отже, проаналізувавши фінансово-господарський стан ТОВ «ЖЕО» за 5 років, можна зробити висновок, що підприємство збільшує обсяги реалізації робіт та послуг, про що свідчить зростання доходу від реалізації, майновий стан підприємства є задовільним, підприємство ліквідне та фінансово стійке, а його ділова активність характеризується як ефективна, основна діяльність підприємства є прибутковою протягом усіх 5-ти років.

Структурна схема підприємства зображена на рисунку 1.1. Загальна кількість будинків яку обслуговує ЖЕО сягає 30% від усього житлового фонду міста Вінниці, що є досить високим показником серед інших підприємств даного типу.

Для того, щоб ТОВ «ЖЕО» отримувало більший прибуток, можна розглянути кілька стратегій і дій:

1. Контроль над витратами: вивчити всі види витрат і спробуйте знайти способи для їх оптимізації.
2. Підвищення рівня обслуговування: забезпечення якісної обслуговування мешканців може призвести до збільшення кількості клієнтів і позитивного слова про об'єднання.
3. Планування інвестицій: розглянути можливості для інвестування в покращення інфраструктури або впровадження більш ефективних технологій.
4. Контроль над боргами і заборгованістю: пильно вести облік боргів та заборгованості перед об'єднанням та вчасно здійснюйте їх стягнення.
5. Аудит фінансових процесів: проведення аудиту фінансових операцій може допомогти виявити можливі прогалини та недоліки в управлінні фінансами.

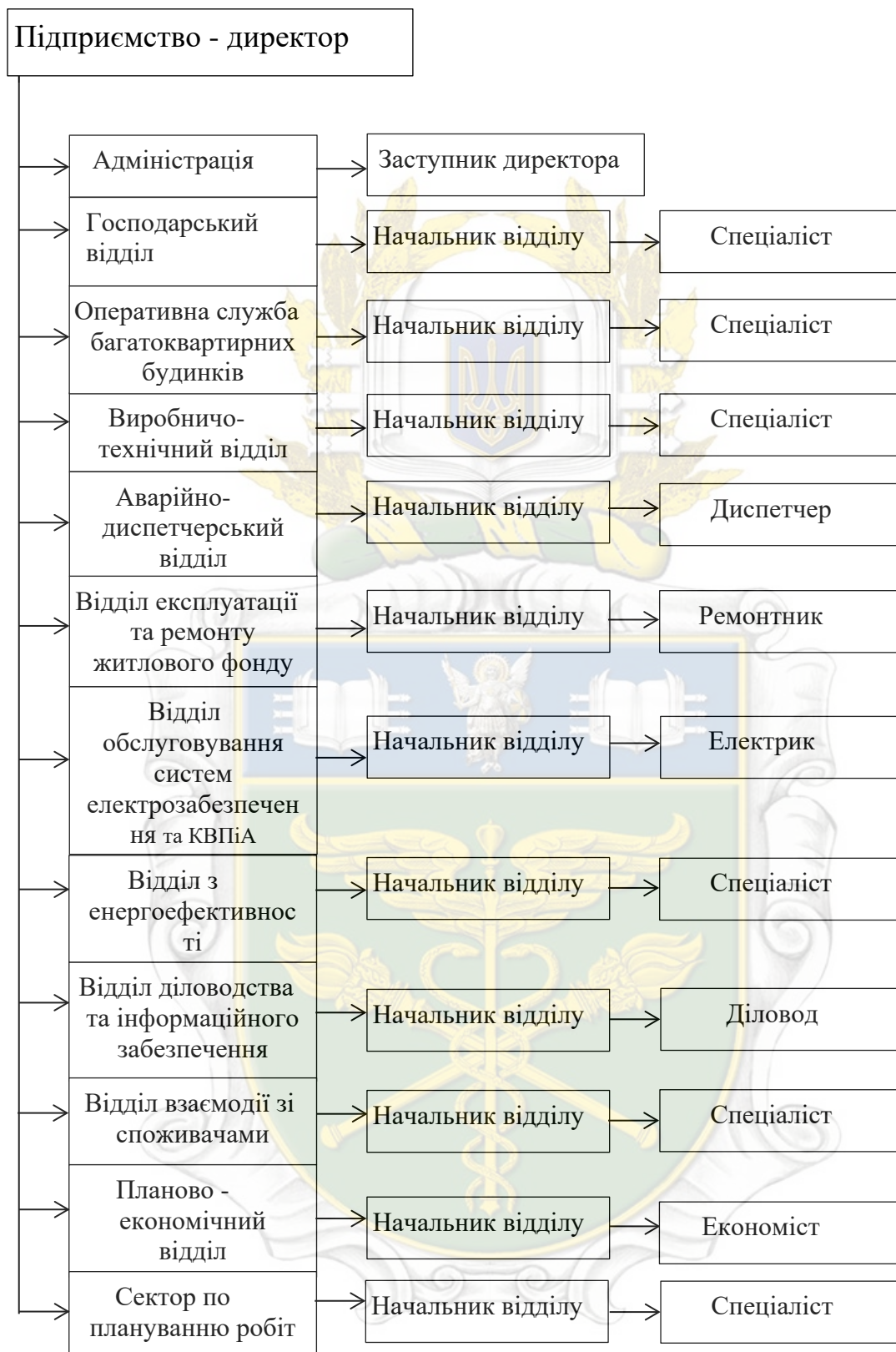

Рисунок 1.1 – Структурна схема ТОВ «ЖЕО»

6. Диверсифікація послуг: Розглянути можливість розширення спектру послуг, які надає товариство, такі як благоустрій території, вивезення сміття, послуги безпеки тощо.

7. Реклама та маркетинг: просувати свої послуги серед мешканців і рекламувати переваги співпраці з ЖЕО.

8. Співпраця із стейкхолдерами: Співпраця з місцевими органами влади, регуляторами та іншими організаціями може сприяти отриманню додаткових ресурсів та можливостей.

9. Створення довгострокової стратегії: розробити довгострокову стратегію, яка враховує фінансові цілі та розвиток ЖЕО протягом кількох років.

Залежно від конкретних обставин і цілей, можуть бути визначені інші індивідуальні стратегії для отримання більшого прибутку. Важливо проводити систематичний аналіз і планування, а також бути готовим до адаптації до змін у ситуації та потребах споживачів.

Житлово-експлуатаційне об'єднання відіграє важливу роль у підтримці та управлінні житловим фондом у місті Вінниця та забезпечує жителів необхідними комунальними послугами та підтримкою для комфортного проживання. Особлива увага на підприємстві приділяється формуванню кадрового складу. На підприємстві працює 74 працівники значна частина з яких є висококваліфікованими працівниками.

РОЗДІЛ 2

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ІНФОРМАЦІЙНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ РОЗРАХУНКІВ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Оцінка системи бухгалтерського обліку як інформаційне забезпечення розрахунків підприємства

Оцінка системи бухгалтерського обліку на підприємстві є критично важливим етапом у забезпеченні ефективних розрахунків і фінансової стійкості підприємства. Інформаційна система бухгалтерського обліку має вирішувати ряд завдань, які впливають на розрахунки підприємства. Нижче подана оцінка системи бухгалтерського обліку як інформаційного забезпечення для розрахунків підприємства:

1. Адекватність фінансової звітності.

Оцінка системи бухгалтерського обліку повинна розглядати, наскільки достовірні та адекватні фінансові звіти, які генерує система. Це важливо для внутрішнього управління та для прийняття зовнішніми стейкхолдерами.

2. Точність і надійність даних.

Система повинна забезпечувати точність і надійність фінансових даних. Це важливо для уникнення помилок у розрахунках та невірної інформації в фінансових звітах.

3. Забезпечення дотримання законодавства.

Оцінка повинна включати перевірку того, наскільки система бухгалтерського обліку відповідає вимогам податкового та бухгалтерського законодавства.

4. Часовий аспект і швидкодія.

Система повинна бути здатна обробляти дані і генерувати фінансові звіти вчасно. Затримки в обліку можуть впливати на розрахунки та призводити до несправностей.

5. Доступність і зручність використання.

Важливо, щоб система була доступною і зручною для користувачів, що включає в себе бухгалтерів і інших працівників, які взаємодіють з фінансовою інформацією.

6. Аналітичні можливості.

Система повинна мати аналітичні можливості для аналізу фінансової діяльності підприємства, що сприяє прийняттю управлінських рішень.

7. Внутрішній контроль.

Система повинна включати в себе елементи внутрішнього контролю, які допомагають у виявленні та запобіганні фінансовим шахрайствам і помилкам.

8. Сумісність і інтеграція.

Важливо, щоб система була сумісною та інтегрованою з іншими системами, які використовуються на підприємстві, наприклад, системами управління запасами, заробітною платою тощо.

9. Адаптованість до змін.

Система повинна бути гнучкою і адаптованою до змін у вимогах законодавства, бізнес-процесах та потребах підприємства.

10. Забезпечення конфіденційності інформації.

Система повинна забезпечувати конфіденційність фінансової інформації та захищати її від несанкціонованого доступу.

Загальна оцінка системи бухгалтерського обліку повинна враховувати всі ці аспекти, а також відповідність системи специфічним потребам та завданням підприємства. Важливо регулярно переглядати та оновлювати систему, щоб вона відповідала змінюваним умовам і вимогам.

Для забезпечення ведення бухгалтерського обліку на підприємстві ТОВ «ЖЕО» і на виконання пункту 4 статті 8 Закону «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» (далі - Закон про бухгалтерський облік), встановлено такі засади організації бухгалтерського обліку: бухгалтерський облік здійснюється ТОВ«ОБЛІКЕКСПЕРТ» згідно договору.

1. ТОВ « ОБЛІКЕКСПЕРТ» забезпечує дотримання вимог, передбачених Законом України "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні",

зокрема п.7 ст.8, а саме:

- забезпечує дотримання на підприємстві встановлених єдиних методологічних засад бухгалтерського обліку, складання і подання у встановлені строки фінансової звітності;

- організовує контроль за відображенням на рахунках бухгалтерського обліку всіх господарських операцій;

- бере участь в оформленні матеріалів, пов'язаних з нестачею та відшкодуванням втрат від нестачі, крадіжки і псування активів підприємства.

2. Розпорядження, які стосуються встановлення та ведення бухгалтерського обліку на підприємстві, є обов'язковими для виконання усіма структурними підрозділами й усіма працівниками підприємства.

3. ТОВ «ОБЛІКЕКСПЕРТ» в особі директора, несе особисту відповідальність перед ТОВ «ЖЕО» відповідно до переліку питань, перерахованих у його Контракті і в цьому Положенні.

4. Підприємство укладає договори про повну матеріальну відповідальність за збереження всіх прийнятих ним цінностей з матеріально-відповідальними особами (бухгалтера, економісти, касири, обліковці, інженера, інспектора, начальник господарського відділу, водій, адміністратор, диспетчера, майстер, начальники відділів та їх заступники, діловод, секретар, інспектор з ОП, маркетолог тощо).

5. Відповідальність працівників регулюється посадовими інструкціями, що затверджуються директором Підприємства.

6. На Підприємстві дозволяється використовувати факсимільний підпис директора.

На підприємстві використовується автоматизована форма обліку із застосуванням комп'ютерної бухгалтерської програми 1С:Бухгалтерія.

1. Підставою для бухгалтерського обліку господарських операцій є первинні документи, які фіксують факти здійснення господарських операцій. Первинні документи повинні бути складені під час здійснення господарської операції, а якщо це неможливо - безпосередньо після її закінчення. Для контролю

та впорядкування оброблення даних на підставі первинних документів можуть складатися зведені облікові документи.

2. Первинні та зведені облікові документи можуть бути складені на паперових або машинних носіях.

3. Інформація, що міститься у прийнятих до обліку первинних документах, систематизується на рахунках бухгалтерського обліку в регістрах синтетичного та аналітичного обліку шляхом подвійного запису їх на взаємопов'язаних рахунках бухгалтерського обліку. Дані аналітичних рахунків повинні бути тотожні відповідним рахункам синтетичного обліку на перше число кожного місяця.

4. Регістри бухгалтерського обліку повинні мати назву, період реєстрації господарських операцій, прізвища і підписи або інші дані, що дають змогу ідентифікувати осіб, які брали участь у їх складанні.

5. Господарські операції відображаються в облікових регістрах у тому звітному періоді, в якому вони були здійснені, або, як виняток, в наступних звітних періодах по надходженню первинних документів.

6. У разі складання та зберігання первинних документів і регістрів бухгалтерського обліку на машинних носіях інформації підприємство зобов'язане за свій рахунок виготовити їх копії на паперових носіях.

7. Підприємство вживає всіх необхідних заходів для запобігання несанкціонованому та непомітному виправленню записів у первинних документах і регістрах бухгалтерського обліку та забезпечує їх належне зберігання протягом встановленого строку; організація - автор документа на машинному носії створює реєстр кодів осіб, відповідальних за здійснення господарських операцій і правильність їхнього оформлення. Підпис особи, що склала документ на машинному носії, виконується у вигляді паролю, що дає можливість однозначно ідентифікувати осіб, що дозволили і здійснюють господарську операцію.

8. Відповідальність за несвоєчасне складання первинних документів і регістрів бухгалтерського обліку та недостовірність відображених у них даних

несуть особи, які склали та підписали ці документи.

Для забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності Підприємство проводить інвентаризацію активів і зобов'язань, під час якої перевіряються і документально підтверджуються їх наявність, стан та оцінка відповідно до ст. 10 «Інвентаризацію активів і зобов'язань» Закону України "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні" та Інструкції по інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів та розрахунків, затверджено наказом Міністерства фінансів України від 11 серпня 1994 р. N 69 (пункт 7).

Розрахунки підприємства у бухгалтерському обліку – це процес реєстрації та відображення фінансових транзакцій, пов'язаних з грошовими операціями, в облікових записах. Цей процес має на меті забезпечити точний облік фінансових операцій, визначити фінансовий стан підприємства та забезпечити відповідність звітності стандартам бухгалтерському обліку та законодавству. Ось декілька ключових аспектів розрахунків підприємства в бухгалтерському обліку:

1. Облік операцій з готівкою та безготівковими коштами: підприємство повинно реєструвати всі грошові операції, які включають в себе отримання та витрати готівки, а також безготівкові перекази та платежі.

2. Облік доходів і витрат: доходи та витрати повинні ретельно реєструватися для визначення фінансового результату та прибутковості.

3. Підготовка фінансових звітів: після обліку операцій підприємство повинно готувати фінансові звіти, такі як баланс, звіт про прибутки і збитки, звіт про грошовий потік, звіт про власний капітал, примітки до річної фінансової звітності.

4. Контроль за векселями та платіжними дорученнями: якщо підприємство має векселі або використовує платіжні доручення, то ці операції також підлягають обліку.

5. Оцінка активів та зобов'язань: активи (наприклад, запаси, обладнання) і зобов'язання (наприклад, кредити, заборгованості) повинні бути належним чином оцінені і відображені в бухгалтерському обліку.

6. Регулярна перевірка та звірка: підприємство повинно проводити регулярну перевірку і звірку фінансових записів, щоб виявити можливі помилки або шахрайські операції.

7. Дотримання бухгалтерських стандартів і законодавства: розрахунки підприємства повинні відповідати бухгалтерським стандартам та законодавству, що діють на території діяльності підприємства.

8. Оподаткування і податкова звітність: підприємство повинно розраховувати податки на прибуток та інші обов'язкові податки, а також готувати і подавати відповідні податкові звіти.

9. Аналіз фінансових результатів: на підставі обліку розрахунків підприємство проводить аналіз своєї фінансової діяльності для прийняття управлінських рішень.

10. Аудит і зовнішній контроль: у разі необхідності підприємство може піддаватися аудиту та зовнішньому контролю з боку аудиторських фірм, податкових органів та інших регулюючих органів.

Забезпечення точного та систематичного обліку розрахунків є ключовим аспектом фінансового управління на будь-якому підприємстві. Вірно ведений бухгалтерський облік допомагає підприємству управляти фінансами, здійснювати стратегічне планування і відповідати законодавчим вимогам.

Для коректного відображення розрахунків та будь-яких інших операцій діяльності у бухгалтерському обліку затверджено Наказом Міністерства фінансів України 30.11.1999 № 291 «План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 28 грудня 2011 р. за № 1557/20295, та Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, зареєстрована в Міністерстві юстиції України 21 грудня 1999 р. за № 893/4186.

Інструкція встановлює призначення і порядок ведення рахунків бухгалтерського обліку для узагальнення методом подвійного запису інформації

про наявність і рух активів, капіталу, зобов'язань та факти фінансово-господарської діяльності підприємств, організацій та інших юридичних осіб (крім бюджетних установ та підприємств, які відповідно до законодавства складають фінансову звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності) незалежно від форм власності, організаційно-правових форм і видів діяльності, а також виділених на окремий баланс філій, відділень та інших відособлених підрозділів юридичних осіб (далі - підприємства). Ведення позабалансових рахунків здійснюється за простою системою (без застосування методу подвійного запису). [19]

План рахунків бухгалтерського обліку – це структурований перелік рахунків, які використовуються в обліковій системі підприємства для класифікації та реєстрації фінансових операцій і подальшої підготовки фінансової звітності. План рахунків визначає структуру бухгалтерської системи та спосіб організації обліку.

План рахунків може змінюватися в залежності від внутрішніх потреб підприємства і вимог законодавства. Однак основні розділи та рахунки в плані рахунків бухгалтерського обліку мають загальний стандартизований формат. Це лише загальний приклад плану рахунків бухгалтерського обліку, і він може бути розширений або модифікований відповідно до конкретних потреб і особливостей підприємства. План рахунків є важливим інструментом бухгалтерського обліку, який допомагає систематизувати інформацію та забезпечити однозначність та консистентність фінансового обліку.

План рахунків бухгалтерського обліку застосовується підприємствами, організаціями та іншими юридичними особами (крім банків і бюджетних установ) незалежно від форм власності, організаційно-правових форм і видів діяльності, а також виділених на окремий баланс філій, відділень та інших відособлених підрозділів юридичних осіб. [38]

Для узагальнення інформації про наявність і рух грошових коштів (у національній та іноземній валюті у касах, на розрахункових (поточних), валютних та інших рахунках у банках), електронних грошей, грошових

документів, короткострокових векселів одержаних і фінансових інвестицій, дебіторської заборгованості, резерву сумнівних боргів і витрат майбутніх періодів призначений клас 3 «Кошти, розрахунки та інші активи» плану рахунків. Він включає в себе такі рахунки:

- Рахунок 30 "Готівка"
- Рахунок 31 "Рахунки в банках"
- Рахунок 33 "Інші кошти"
- Рахунок 34 "Короткострокові векселі одержані"
- Рахунок 35 "Поточні фінансові інвестиції"
- Рахунок 36 "Розрахунки з покупцями та замовниками"
- Рахунок 37 "Розрахунки з різними дебіторами"
- Рахунок 38 "Резерв сумнівних боргів"
- Рахунок 39 "Витрати майбутніх періодів"

Узагальнена інформація про наявність і рух грошових коштів у касі підприємства відображається на рахунку 30 «Готівка», що має такі субрахунки:

- 301 «Готівка в національній валюті»;
- 302 «Готівка в іноземній валюті».

За дебетом рахунку 30 «Готівка» відображається надходження грошових коштів до каси підприємства, за кредитом – виплата готівки з каси.[1]

Для обліку операцій на поточному, валютному та інших рахунках в банку використовується рахунок 31 «Рахунки в банках». Він відкривається кожним суб'єктом господарювання, який здійснює розрахункові операції у банку (банках) і має самостійний баланс. Узагальнена інформація про наявність і рух грошових коштів відображається на таких субрахунках:

- 311 «Поточні рахунки в національній валюті»;
- 312 «Поточні рахунки в іноземній валюті»;
- 313 «Інші рахунки в банку в національній валюті»;
- 314 «Інші рахунки в банку в іноземній валюті». [38]

На рахунку 36 "Розрахунки з покупцями та замовниками" ведеться узагальнення інформації про розрахунки з покупцями та замовниками за

відвантажену продукцію, товари, виконані роботи й послуги, крім заборгованості, яка забезпечена векселем, а також узагальнюється інформація про розрахунки з учасниками промислово-фінансової групи. [46]

У таблиці 2.1 «Відображення в обліку операцій по розрахункам з покупцями» відображено господарські операції з обліку розрахунків з покупцями й замовниками.

Таблиця 2.1 - Відображення в обліку операцій по розрахункам з покупцями

Назва господарської операції	Дебет	Кредит
Відображено доходи від реалізації готової продукції/ наданих робіт/ послуг	361	701, 702, 703
Нараховано податкове зобов'язання з ПДВ	701,702,703	641
Відображено надходження коштів від боржника за товари, роботи, послуги	311	361
Списано безнадійну дебіторську заборгованість за товари, роботи, послуги	944	36
Відображено списання кредиторської заборгованості, яка утворена внаслідок переплати за товари, роботи, послуги	36	717
Отримано короткостроковий вексель в рахунок погашення дебіторської заборгованості за товари, роботи	34	36
Зараховано зобов'язання з векселя вимогами за відвантажені ТМЦ, роботи, послуги	51	36

Для обліку даних та узагальнення інформації про зобов'язання, які будуть погашені у звичайному ході операційного циклу підприємства або повинні бути погашені протягом дванадцяти місяців з дати балансу призначений клас 6 «Поточні зобов'язання» плану рахунків. Він включає в себе такі рахунки:

- Рахунок 60 "Короткострокові позики"
- Рахунок 61 "Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями"
- Рахунок 62 "Короткострокові векселі видані"
- Рахунок 63 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками"
- Рахунок 64 "Розрахунки за податками й платежами"
- Рахунок 65 "Розрахунки за страхуванням"
- Рахунок 66 "Розрахунки за виплатами працівникам"

- Рахунок 67 "Розрахунки з учасниками та кошти клієнтів"
- Рахунок 68 "Розрахунки за іншими операціями"
- Рахунок 69 "Доходи майбутніх періодів" [38]

На рахунку 63 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками" ведеться облік розрахунків з постачальниками та підрядниками за одержані товарно-матеріальні цінності, виконанні роботи і надані послуги. На цьому рахунку учасник промислово-фінансової групи веде облік розрахунків за одержані від учасників ПФГ товарно-матеріальні цінності (роботи, послуги).

За кредитом рахунку 63 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками" відображається заборгованість за одержані від постачальників та підрядників товарно-матеріальні цінності, прийняті роботи, послуги, за дебетом - її погашення, списання тощо. [47]

У таблиці 2.2 «Відображення в обліку операцій по розрахункам з постачальниками» відображено господарські операції з обліку розрахунків з постачальниками.

Таблиця 2.2 – Відображення в обліку операцій по розрахункам з постачальниками

Назва господарської операції	Дебет	Кредит
Погашено кредиторську заборгованість перед постачальниками та підрядниками з рахунку у банку	631	311
Списано кредиторську заборгованість перед постачальниками та підрядниками за оборотні активи та послуги, пов'язані з операційною діяльністю, після закінчення терміну позовної давності	631, 632	717
Придбано інвестиційну нерухомість	152	631,632
Придбано виробничі запаси	20	631,632
Придбано малоцінні та швидкозношувані предмети	22	631,632
Відображено оплата постачальнику за товари, роботи, послуги	631,632	311, 312
Відображено податковий кредит з незареєстрованих податкових накладних	644	631

План рахунків бухгалтерського обліку є ключовим інструментом у фінансовому управлінні підприємством. Важливість плану рахунків полягає у тому, що він надає структурований підхід до обліку та класифікації фінансових операцій і спрощує процес збору, аналізу та подання фінансової інформації. Ось кілька важливих аспектів плану рахунків бухгалтерського обліку:

1. Однозначність та консистентність: визначає стандартну структуру для класифікації фінансових операцій. Це забезпечує однозначність і консистентність в облікових записах та сприяє зрозумілості та порівнянню фінансової інформації.

2. Відповідність законодавству за стандартами: допомагає підприємству дотримуватися вимог законодавства та бухгалтерських стандартів. Він надає структуру для правильного обліку та подання фінансової звітності.

3. Фінансовий контроль: сприяє фінансовому контролю і управлінню ризиками. Він дозволяє ідентифікувати фінансові ризики та шляхи їх зменшення через належний облік і контроль.

4. Зручність аналізу і планування: допомагає аналізувати фінансову інформацію та планувати діяльність підприємства. Він надає структурований підхід до бюджетування, аналізу витрат і прибутків, та прогнозування фінансових потреб.

5. Звітність перед стейкхолдерами: допомагає підприємству підготувати фінансову звітність для стейкхолдерів, таких як акціонери, інвестори, банки, податкові органи та регулюючі органи.

6. Підготовка для аудиту: існування структурованого плану рахунків спрощує процес аудиту фінансової звітності та забезпечує доказову базу для аудиторської перевірки.

7. Можливість порівняння: дозволяє порівнювати фінансові показники як всередині підприємства протягом років, так і між різними підприємствами або галузями.

8. Планування і управління ресурсами: сприяє плануванню та ефективному управлінню фінансами.

Отже, для оцінки системи бухгалтерського обліку як інформаційного забезпечення розрахунків підприємства, важливо враховувати кілька аспектів: точність та надійність, вчасність та актуальність, спрощення процесів, відповідність законодавству, можливість аналізу та звітності, легкість інтеграції, захист інформації, скасування помилок.

Враховуючи ці критерії, можна зробити висновок про те, наскільки ефективно система бухгалтерського обліку служить інформаційним потребам підприємства. Якщо система відповідає всім вищезазначеним вимогам, це сприяє покращенню управлінської ефективності та прийняттю обґрунтованих стратегічних рішень на підприємстві.

2.2. Організація та планування розрахунків підприємства

Організація розрахунків підприємства включає в себе процеси та систему управління фінансами та грошовими потоками. Цей процес допомагає підприємству забезпечити нормальну фінансову діяльність, сплачувати борги, отримувати доходи і керувати грошовими ресурсами.

Ось кілька ключових аспектів організації розрахунків підприємства:

1. Банківські рахунки: Підприємство повинно відкрити банківські рахунки для зберігання і обробки грошових коштів. Рахунки можуть бути відкриті в різних валютах залежно від міжнародної діяльності підприємства.

2. Платіжні системи: Встановлення платіжних систем, таких як онлайн-платежі, електронні гаманці, додатки для мобільних платежів, дозволяє зручно проводити та отримувати грошові перекази.

3. Управління рахункам-фактурами: Організація системи виписки та обліку рахунків-фактур допомагає вчасно сплачувати обов'язкові платежі та контролювати заборгованості перед постачальниками.

4. Керування кредитами: Підприємство може встановити систему кредитного управління для контролю над боргами клієнтів і забезпечення вчасних оплат.

5. Бюджетування і прогнозування: Створення фінансового бюджету та прогнозування грошових потоків допомагає планувати витрати і доходи та уникнути фінансових криз.

6. Касове управління: Контроль за готівкою, її розподіл та ведення обліку касових операцій є важливим аспектом організації розрахунків.

7. Податковий облік: Забезпечення правильного обліку та сплати податків є обов'язковим і вимагає відповідної системи обліку.

8. Аудит і контроль: Проведення аудиту фінансових операцій та внутрішнього контролю допомагає виявити помилки, шахрайство та недоліки в системі розрахунків.

9. Підготовка фінансової звітності: Підприємство повинно готувати фінансові звіти для сторонніх інвесторів, акціонерів, регулюючих органів та інших стейкхолдерів.

10. Валютний облік і обмін валют: Якщо підприємство веде міжнародну діяльність, важливо встановити систему обліку та обміну валют.

Організація розрахунків підприємства є складним і багатоаспектним процесом, і вона повинна враховувати конкретні потреби та специфіку діяльності підприємства. Грамотно організований облік і управління грошовими потоками є важливими складовими фінансової стійкості та успіху підприємства.

Між готівковими і безготівковими розрахунками існує тісний зв'язок. Отримуючи виручку від реалізації продукції у безготівковій формі, підприємство має отримати в установленому порядку у банківській установі готівку на покриття поточних витрат - виплату заробітної плати, господарські потреби, виплату авансів на відрядження. Підприємства торгівлі та сфери обслуговування населення, реалізуючи товари (роботи, послуги), отримують плату за це переважно готівкою.

Організація готівкових розрахунків передбачає наявність грошових коштів

у підприємства, управління ними та контроль за їхнім використанням. Для цього підприємство повинно мати відповідну організаційну структуру та процедури з управління готівкою.

Для забезпечення ефективного управління готівкою підприємство може використовувати різні методи, такі як планування готівкових потоків, оптимізація витрат, управління кредиторською та дебіторською заборгованістю, аналіз фінансових результатів та інші.

В цілому, ефективне управління готівковими розрахунками є важливою умовою успішної діяльності будь-якого підприємства.

Підприємства торгівлі, сфери обслуговування населення, реалізуючи товари, виконуючи замовлення, надаючи послуги, отримують плату за це, як правило, готівкою. Водночас їхні розрахунки з постачальниками, фінансово-кредитними установами, цільовими фондами в основному здійснюються в безготівковій формі. Розвиток ринкових відносин призвів до певних змін у колишній системі грошових розрахунків між підприємствами, зокрема розширив можливість застосування готівкової форми. З кінця 1998 р. згідно з постановою НБУ від 11 жовтня 1998 р. № 473 всі готівкові розрахунки між підприємствами можуть здійснюватись як за рахунок коштів, отриманих у касі банку, так і за рахунок виручки від реалізації (робіт, послуг) та інших касових надходжень.

Безготівкові розрахунки – це процес здійснення грошових платежів, при якому грошові кошти переказуються з одного банківського рахунку на інший без використання готівки. Це може включати переказ коштів з рахунку одного підприємства на рахунок іншого, сплата рахунків за комунальні послуги, оплата товарів та послуг через електронні платіжні системи, трансфер коштів на банківські картки тощо.

Для здійснення операцій на поточному рахунку підприємством до уповноваженого банку подаються оформленні належним чином відповідні первинні документи. Здійснення такого роду операцій вимагає від бухгалтера, в свою чергу, не лише знання за допомогою якого документа можна здійснити ту чи іншу операцію, а також вміння їх правильно заповнювати і опрацьовувати.

Підприємства можуть відкривати рахунки у національній та іноземній валюті. У національній валюті підприємства можуть відкривати такі рахунки:

- Поточні - для зберігання коштів та здійснення поточних розрахункових операцій.
- Бюджетні - для обліку коштів, отриманих з бюджету.
- Кредитні - для обліку виданих банком кредитів.
- Депозитні - для зберігання грошових вкладів.

Підприємства можуть відкривати такі рахунки в іноземній валюті:

- Поточні - для зберігання коштів і здійснення операцій.
- Розподільчі - для попереднього зарахування коштів в іноземній валюті.
- Кредитні - для обліку виданих банком кредитів.
- Депозитні - для обліку розміщених грошових вкладів. [37]

Обороти готівкових і безготівкових коштів взаємно доповнюють і зумовлюють один одного. Переважна кількість міжгосподарських розрахунків здійснюється безготівковим шляхом. Використовують два методи безготівкових платежів — це запис на рахунках і залік взаємних боргів, які в результаті завершуються записами на рахунках. У здійсненні безготівкових розрахунків активну участь бере банківський кредит, коли для здійснення платежів позикові кошти зараховуються на поточний рахунок позичальника або безпосередньо на рахунки постачальників.

Організація розрахунків передбачає їх здійснення записом (переказування) коштів з рахунка покупця (платника коштів) на рахунок постачальника (отримувача коштів) або заліком взаємних розрахунків між покупцем і постачальником продукції.

Безготівкові розрахунки здійснюються в різних формах. Різні форми розрахунків пов'язані з використанням різних видів розрахункових документів, а саме:

- платіжними дорученнями - це письмове доручення власника рахунка перерахувати відповідну суму зі свого рахунка на рахунок отримувача коштів;

- платіжними вимогами-дорученнями - це комбінований розрахунковий документ, який складається з двох частин: 1) вимога підприємства-постачальника до підприємства-покупця сплатити вартість товару, виконаних робіт, послуг та 2) доручення покупця (платника грошових коштів) банку, який його обслуговує, переказати належну суму коштів з його рахунка на рахунок постачальника;

- чеками (розрахунковий чек) - це документ стандартної форми з дорученням чекодавця своєму банкові переказати кошти з рахунка чекодавця на рахунок пред'явника чека (отримувача коштів). Розрахунковий чек заповнює платник. Чек передається платником підприємству — отримувачу платежу безпосередньо під час здійснення господарської операції. Отримувач платежу подає чек у свій банк для оплати;

- акредитивами - це розрахунковий документ із дорученням однієї кредитної установи іншій здійснити за рахунок спеціально задепонованих коштів оплату товаротранспортних документів за відвантажений товар;

- векселями - цінний папір, який засвідчує безумовне грошове зобов'язання векседавця сплатити після настання строку визначену суму грошей власнику векселя (векселедержателю);

- інкасовими дорученнями (розпорядженнями) - застосовується у випадках стягнення в безспірному порядку сум фінансових санкцій, недоїмки в бюджет із податків, штрафів, нарахованих державними податковими органами. [13]

Широкому застосуванню безготівкових розрахунків сприяють банківські установи, у них також заінтересована держава - не тільки з погляду економного витрачання коштів, а і з погляду вивчення, регулювання і контролю грошового обороту.

Грошовий оборот — явище макроекономічного порядку. Він обслуговує кругообіг усього сукупного капіталу суспільства на всіх стадіях суспільного відтворення: у виробництві, розподілі, обмінні і споживанні. Тому нерідко його називають сукупним грошовим оборотом.

Грошовий оборот відображає рух грошей в економіці, організації або системі. Це включає в себе всі грошові транзакції, які стосуються прибутків, витрат, інвестицій, позичок, розрахунків і фінансових операцій.

Грошовий оборот складається з декількох основних компонентів:

- 1) Доходи: це гроші, які впливають на систему через різні джерела, такі як продаж товарів або послуг, інвестиції, платежі від клієнтів тощо.
- 2) Витрати: гроші, витрачені на оплату рахунків, закупку товарів і послуг, заробітну плату, податки та інші витрати.
- 3) Інвестиції: гроші, вкладені в активи або фінансові інструменти з метою отримання прибутку.
- 4) Позики і кредити: це грошові кошти, отриманні підприємством в позику або кредит для фінансування діяльності або проектів.
- 5) Розрахунки та перекази: грошові перекази і розрахунки між різними сторонами, такі як клієнти, постачальники та партнери.
- 6) Фінансові операції: це може включати в себе покупку або продаж фінансових інструментів, облік і управління акціями, облік доходів від інвестицій, облік дивідендів тощо.

Грошовий оборот важливий для фінансового управління і аналізу, оскільки він відображає, як гроші які рухаються в економіці або на підприємстві. Він допомагає визначити ефективність діяльності, визначити джерела фінансування і витрати, а також спрогнозувати майбутні фінансові потреби. Грошовий оборот також використовується для розрахунків з податками, звітності перед акціонерами та іншими стейкхолдерами, а також для прийняття управлінських рішень щодо фінансової стратегії підприємства.

Планування розрахунків підприємства є важливою складовою фінансового управління і допомагає забезпечити ефективний управлінський процес та фінансову стійкість. Планування розрахунків охоплює ряд ключових аспектів, які підприємство повинно враховувати. Ось кілька етапів і аспектів планування розрахунків підприємства:

1. Бюджетування: Створення річного фінансового бюджету, який включає в себе прибутки, витрати, інвестиції та інші фінансові показники. Бюджет служить основою для контролю і порівняння фактичних результатів з плановими.

2. Прогнозування грошових потоків: Розрахунок і прогнозування грошових потоків допомагає підприємству забезпечити наявність достатніх грошових ресурсів для виконання всіх фінансових зобов'язань.

3. Управління оборотним капіталом: Планування розрахунків повинно включати управління запасами, дебіторською заборгованістю та кредиторською заборгованістю для оптимізації оборотного капіталу.

4. Керування кредитами: Планування розрахунків має враховувати контроль за кредитами і забезпечення вчасних платежів від клієнтів та контрагентів.

5. Керування валютними ризиками: Якщо підприємство веде міжнародну діяльність, планування розрахунків повинно включати стратегії для зменшення валютних ризиків.

6. Планування податків: Планування розрахунків також включає в себе планування податкових зобов'язань та оптимізацію податкових платежів.

7. Ведення регулярного аналізу: Підприємство повинно регулярно аналізувати фінансові показники та коригувати плани відповідно до змінних умов.

8. Сценарійне планування: Розгляд можливих сценаріїв та стратегій для управління фінансовими ризиками та несподіваними подіями.

9. Управління ліквідністю: Забезпечення наявності достатньої ліквідності для забезпечення поточних потреб і можливостей для інвестицій.

10. Внутрішній контроль і аудит: Забезпечення відповідності всіх фінансових операцій стандартам внутрішнього контролю та проведення аудиту фінансів для перевірки правильності і достовірності фінансової інформації.

Планування розрахунків підприємства допомагає визначити фінансові цілі, плани та стратегії для їх досягнення. Це важливий інструмент для управління фінансами та забезпечення стабільності та успіху підприємства в довгостроковій перспективі.

РОЗДІЛ 3

АНАЛІЗ РОЗРАХУНКІВ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Аналіз розрахунків підприємства

Аналіз розрахунків підприємства є важливою частиною фінансового управління та планування фінансових дій. Цей аналіз допомагає керівництву підприємства отримувати відомості про фінансовий стан та ефективність фінансових операцій. Ось деякі ключові аспекти аналізу розрахунків підприємства:

- Аналіз доходів: вивчення розміру і динаміки доходів підприємства, визначення головних джерел доходів, а також оцінка стабільності та прогнозу доходів.
- Аналіз витрат: дослідження структури витрат і їх змін з часом. Це включає витрати на оплату праці, сировинні матеріали, опалення, електроенергію, амортизацію та інші витрати.
- Аналіз прибутку: розгляд доходів та витрат для визначення прибутковості підприємства. Дізнання, які фактори впливають на рентабельність.
- Аналіз ліквідності: оцінка здатності підприємства виконувати свої фінансові зобов'язання вчасно. Це включає аналіз оборотного капіталу і грошових потоків.
- Аналіз фінансового здоров'я: оцінка фінансового стану підприємства, включаючи кількість заборгованості, боргове навантаження та власний капітал.
- Аналіз ринкового середовища: розгляд зовнішнього середовища, включаючи конкуренцію, ринкові тенденції та законодавство, і як ці фактори впливають на фінансовий стан підприємства.
- Аналіз кредитної спроможності: визначення можливостей підприємства отримати кредити або позики, а також аналіз ризиків для кредиторів.
- Аналіз ефективності управління: оцінка ефективності управління ресурсами та операціями підприємства.

- Порівняння з конкурентами: порівняння фінансових показників підприємства з аналогічними компаніями на ринку.

- Сценарійний аналіз: вивчення різних сценаріїв розвитку подій та їх вплив на фінансові показники.

Аналіз розрахунків підприємства допомагає визначити проблемні сфери, ідентифікувати можливості для вдосконалення та приймати обґрунтовані управлінські рішення для забезпечення стійкості та розвитку бізнесу.

У процесі вивчення господарської діяльності поєднують дедуктивний та індуктивний методи дослідження, аналіз і синтез. При фінансово-економічному аналізі переважно застосовують дедуктивний метод: спочатку вивчають узагальнені показники господарської діяльності в масштабах усього господарського об'єднання, підприємства чи іншого об'єкта, потім ці показники деталізують, розчленовують.

У процесі аналізу не лише використовують показники, які є в плані, в обліку і звітності, а й на їх основі підраховують виробничі показники, що дають змогу детальніше охарактеризувати різні сторони роботи підприємства і їх вплив на виконання плану, тобто в аналізі система показників планування, обліку і звітності розширюється. Найчастіше додаткові аналітичні показники розраховують у вигляді процентів і коефіцієнтів, об'єднаних у загальну таблицю. Підбір і порівняння показників в аналітичних таблицях дають уявлення не тільки про економічні результати роботи підприємства, а й факторів, які визначили ці результати, що робить майже непотрібним текстове роз'яснення. Це значно скорочує трудомісткість і допомагає оперативності аналізу.

Абсолютне відхилення - це порівняння величин окремих статей, розділів і валюти балансу за кілька періодів, тобто

$$A = P_{зв} - P_{мн} , \quad (3.1)$$

де A – абсолютне відхилення; $P_{зв}$ – показник звітного періоду;

$P_{мн}$ – показник минулого періоду.

Відносне відхилення розраховується як відношення окремих статей,

розділів і валюти балансу за кілька періодів.

$$B = \text{Пзв} / \text{Пмн} \times 100\% - 100\%, \quad (3.2)$$

Основні показники фінансового стану підприємства включають різні фінансові метрики і показники, які використовуються для оцінки фінансового здоров'я, стійкості та результативності підприємства: чистий прибуток, виручка, оборотний капітал, заборгованість клієнтів тощо.

Це лише декілька основних показників фінансового стану підприємства. Щоб отримати повний обсяг фінансового аналізу, часто використовуються інші показники і співвідношення, а також порівнюються з іншими періодами та іншими компаніями у тій же галузі. Аналіз цих показників допомагає визначити сильні та слабкі сторони фінансового стану підприємства і розробити стратегії для його розвитку.

Основні показники фінансового стану підприємства ТОВ «ЖЕО» зазначено у таблиці 3.1.

Основними джерелами економічної інформації, що використовуються при аналізі підприємства є:

- „Звіт про фінансовий стан”, форма №1, (додаток В, В1, В2, В3, В4);
- „Звіт про фінансові результати”, форма №2, (додаток Г, Г1, Г2, Г3, Г4);
- „Звіт про рух грошових коштів”, форма №3, (додаток Д, Д1, Д2, Д3, Д4);
- „звіт про власний капітал”, форма №4, (додаток Е, Е1, Е2, Е3, Е4);
- „Примітки до річної фінансової звітності”, форма №5, (додаток Ж, Ж1, Ж2, Ж3, Ж4).

Таблиця 3.1 – Основні показники фінансового стану підприємства ТОВ «ЖЕО»

№ з/п	Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Відхилення 2022 р. (+,-) від							
							2018 р.		2019 р.		2020 р.		2021 р.	
							сума	%	сума	%	сума	%	сума	%
1	Нематеріальні активи	56	92	74	540	454	398	710,71	362	393,48	380	513,51	-86	-15,93
2	Основні засоби	33	17	122	84	96	63	190,91	79	464,71	-26	-21,31	12	14,29
3	Запаси	118	236	336	520	859	741	627,97	623	263,98	523	155,65	339	65,19
4	Виробничі запаси	118	236	336	520	859	741	627,97	623	263,98	523	155,65	339	65,19
5	Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	11232	14321	16768	18246	21788	10 556	93,98	7 467	52,14	5 020	29,94	3542	19,41
6	Інша поточна дебіторська заборгованість	1 909	642	950	909	1 058	-851	-44,58	416	64,80	108	11,37	149	16,39
7	Гроші та їх еквіваленти	517	551	349	366	521	4	0,77	-30	-5,44	172	49,28	155	42,35
8	Рахунки в банках	8	4	21	4	137	129	1 612,50	133	3 325,00	116	552,38	133	3 325,00
9	Інші оборотні активи	833	824	600	675	1 197	364	43,70	373	45,27	597	99,50	522	77,33
10	Зареєстрований капітал	10	10	10	10	10	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
11	Нерозподілений прибуток	466	708	973	1 060	1 200	734	157,51	492	69,49	227	23,33	140	13,21
12	Короткострокові кредити банків	996	1 308	1 035	875	-	-996	-	-1308	-	-1035	-	-875	-
13	Поточна кредиторська заборгованість за:	8 309	6 912	10136	6 389	7 564	-745	-8,97	652	9,43	-2572	-25,37	1175	18,39
	товари, роботи, послуги													
	розрахунки з бюджетом													
	розрахунками зі страхування													
	розрахунками з оплати праці	581	539	594	418	382	-199	-34,25	-157	-29,13	-212	-35,69	-36	-8,61
14	Поточна кредиторська заборгованість за одаржаними авансами	1 616	597	694	1 153	1 432	-184	-11,39	835	139,87	738	106,34	279	24,20

Використовуючи дані балансу “Звіт про фінансовий стан” форми №1 (додаток В, В1, В2, В3, В4), та формули 3.1 та 3.2, можемо визначити абсолютне та відносне відхилення між минулим та звітним періодами, таблиця 3.1 “Основні показники фінансового стану підприємства ТОВ «ЖЕО»”, згідно з цією таблицею можна сказати що:

Нематеріальні активи мали найменший показник у 2018 році 56 тис. грн., найвищий у 2021 році 540 тис. грн. Проте у 2022 році порівняно з попереднім нематеріальні активи зменшились на 86 тис. грн., або 15,93%;

Основні засоби, у свою чергу, зросли на 12 тис. грн. у 2022 році порівняно з попередні 2021 роком, хоча найменший показник був у 2019 році 17 тис. грн., а найвищий у 2020 році 122 тис. грн.;

Серед оборотних активів балансу “Звіт про фінансовий стан”, форма № 1 (додаток В) за даними таблиці 4.1 “Основні показники фінансового стану підприємства ТОВ «ЖЕО»”, виявлено що, запаси у 2022 році зросли на 741 тис. грн., або 627,97%, порівняно найменшим показником у 2018 році 118 тис. грн.;

Виробничі запаси у 2022 році зросли на 741 тис. грн., або 627,97%, порівняно найменшим показником у 2018 році 118 тис. грн.,

Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги збільшилась на 3 542 тис. грн. у 2022 році (21 788 тис. грн.), порівняно з найнижчим показником у 2018 році (11 232 тис. грн.), отже помічена певна тенденція, що покупці (споживачі послуг) з кожним роком погашають менше свою заборгованість перед підприємством;

Інша поточна дебіторська заборгованість у 2022 році становить 1 058 тис. грн., що на 416 тис. грн. більше ніж у 2019 році, де найменший показник за досліджувані роки становить 642 тис. грн..

Гроші та їх еквіваленти у 2022 році (521 тис. грн.) збільшились на 155 тис. грн. або 42,35%, порівняно з попереднім 2021 роком 366 тис. грн.

Рахунки в банках у 2021 році 4 тис. грн., а вже у 2022 році 137 тис. грн., тобто збільшилися на 133 тис. грн.

Інші оборотні активи у 2022 році становили 1 197 тис. грн., що на 597 тис. грн. більше ніж у 2020 році, де був найнижчий показник 600 тис. грн.

Зареєстрований капітал за весь час досліджуваного періоду становив 10 тис. грн. та не змінювався.

Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) зріс на 734 тис. грн. у 2022 році (1 200 тис. грн.), порівняно з найменшим показником у 2018 році (466 тис. грн.), тобто можна сказати, що нерозподілений прибуток має тенденцію до зростання.

Значні зміни спостерігаються у короткострокових кредитів банків, у 2018-2021 роках змінювалися, проте вже у 2022 році показник становив 0, це означає що підприємство мало можливість погасити всі свої кредити банків.

У 2022 році поточна кредиторська заборгованість за: товари, роботи, послуги збільшились на 1 175 тис. грн.; розрахунками з бюджетом зменшились на 256 тис. грн.; розрахунки зі страхування зменшились на 31 тис. грн.; розрахунками з оплати праці зменшились на 36 тис. грн.

Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами у 2022 році 1432 тис. грн. збільшилась на 835 тис. грн. порівняно з 2019 роком, де був найменший показник 597 тис. грн.

Згідно таблиці 3.1 «Основні показники фінансового стану підприємства ТОВ «ЖЕО» можна сказати, що підприємство в змозі погашати свої поточні зобов'язання і забезпечення.

Аналіз руху грошових коштів (грошових потоків) є важливою частиною фінансового аналізу підприємства і допомагає визначити, як ефективно керівництво управляє грошовими ресурсами компанії. Грошовий потік включає в себе всі операції з грошима, включаючи витрати, доходи, інвестиції та фінансування. Основні показники руху грошових коштів ТОВ «ЖЕО» зазначено у таблиці 3.2.

Таблиця 3.2 – Основні показники основні показники руху грошових коштів ТОВ «ЖЕО»

№ з/п	Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Відхилення 2022 р. (+,-) від							
							2018 р.		2019 р.		2020 р.		2021 р.	
							сума	%	сума	%	сума	%	сума	%
1	Надходження від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	48573	64221	74710	79778	86227	37 654	77,52	22 006	34,27	11 517	15,42	6 449	8,08
2	Цільове фінансування	17969	6 007	2 102	1 523	720	-17 249	-95,99	-5287	-88,01	-1382	-65,75	-803	-52,72
3	Надходження від отримання субсидій, дотацій	17734	5 995	2 096	1 361	0	-17 734	-100,00	-5995	-100,00	-2096	-100,00	-1361	-100,00
4	Надходження авансів від покупців і замовників	132	148	482	656	283	151	114,39	135	91,22	-199	-41,29	-373	-56,86
5	Надходження від повернення авансів	0	0	31	943	219	219	-	219	-	188	606,45	-724	-76,78
6	Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	21	7	0	0	0	-21	-100,00	-7	-100,00	0	-	0	-
7	Інші надходження	13	29	170	1 047	3 735	3 722	28 630,77	3 706	12779,31	3 565	2097,06	2 688	256,73
8	Витрачання на оплату: товарів (робіт, послуг)	50400	52982	57923	60989	62341	11 941	23,69	9 359	17,66	4 418	7,63	1 352	2,22
9	Праці	6 608	6 651	6 758	7 558	6 765	157	2,38	114	1,71	7	0,10	-793	-10,49
10	Відрахувань на соціальні заходи	2 041	1 924	2 012	2 402	2 146	105	5,14	222	11,54	134	6,66	-256	-10,66

Продовження таблиці 3.2

11	Зобов'язань з податків і зборів	7 565	8 161	7 898	9 392	9 250	1 685	22,27	1 089	13,34	1 352	17,12	-142	-1,51
12	Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	10	102	56	74	75	65	650,00	-27	-26,47	19	33,93	1	1,35
13	Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	5 662	6 288	5 957	7 047	7 117	1 455	25,70	829	13,18	1 160	19,47	70	0,99
14	Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	1 893	1 771	1 885	2 271	2 058	165	8,72	287	16,21	173	9,18	-213	-9,38
15	Витрачання на оплату повернення авансів	0	0	1 442	160	481	481	-	481	-	-961	-66,64	321	200,63
16	Інші витрачання	500	161	1 240	3 188	9 134	8 634	1 726,80	8 973	5 573,29	7 894	636,61	5 946	186,51
17	Чистий рух коштів від операційної діяльності	-406	533	222	258	1 067	1 473	-362,81	534	100,19	845	380,63	809	313,57
18	Витрачання на придбання фінансових інвестицій	10	811	0	0	1	-9	-90,00	-810	-99,88	1	-	1	-
19	Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	-10	-811	0	0	-1	9	-90,00	810	-99,88	-1	-	-1	-
20	Отримання позик	3 894	5 020	2 320	2 527	5 970	2 076	53,31	950	18,92	3 650	157,33	3 443	136,25
21	Погашення позик	3 315	4 708	2 592	2 688	6 844	3 529	106,46	2 136	45,37	4 252	164,04	4 156	154,61
22	Витрачання на сплату %	154	0	152	80	37	-117	-75,97	37	-	-115	-75,66	-43	-53,75

Кінець таблиці 3.2

23	Чистий рух коштів від фінансової діяльності	425	312	-424	-241	-911	-1 336	-314,35	-1 223	-391,99	-487	114,86	-670	278,01
24	Чистий рух коштів за звітний період	9	34	-202	17	155	146	1 622,22	121	355,88	357	-176,73	138	811,76
25	Залишок коштів на початок року	508	517	551	349	366	-142	-27,95	-151	-29,21	-185	-33,58	17	4,87
26	Залишок коштів на кінець року	517	551	349	366	521	4	0,77	-30	-5,44	172	49,28	155	42,35

Застосовуючи “Звіт про рух грошових коштів” форма № 3 (додаток Д) та формули 3.1 та 3.2, можемо визначити абсолютне та відносне відхилення між минулими та звітним періодами, таблиця 4.3 “Основні показники руху грошових коштів”, згідно з цією таблицею можна побачити що: надходження від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) у 2022 році (86 227 тис. грн.) збільшилось на 6449 тис. грн., у порівнянні з 2021 роком (79 778 тис. грн.).

Цільове фінансування найменший показник має у 2022 році 720 тис. грн., а найбільший у 2018 році 17 969 тис. грн., отже зменшився на 17 249 тис. грн., або 95,09%.

Надходження від отримання субсидій, дотацій у звітному 2022 році порівняно з минулими роками відсутнє.

Надходження авансів від покупців і замовників найбільшим було у 2021 році 656 тис. грн., а найменшим у 2018 році 132 тис. грн. У 2022 році показник був 283 тис. грн., що на 373 тис. грн. менше ніж у попередньому.

Надходження від повернення авансів у 2021 році було 943 тис. грн., а у 2022 році 219 тис. грн., що на 724 тис. грн. менше ніж у попередньому періоді.

Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені) у 2018 році становили 21 тис. грн., а у 2019 році 7 тис. грн., у наступних 2020-2022 роках надходження відсутнє.

Інші надходження у 2018 році становили 13 тис. грн., а у 2022 році 3 735 тис. грн., що на 3 722 тис. грн. більше. Отже можна помітити тенденцію зростання інших надходжень.

Витрачання на оплату: товарів (робіт, послуг) у 2022 році збільшилось на 1 352 тис. грн., або ж на 2,22% порівняно з попереднім 2021 роком 60 989 тис. грн.; праці зменшилась на 793 тис. грн., або ж на 10,49%. Також зменшились і відрахування на соціальні заходи на 256 тис. грн., або на 10,66%.

Зобов'язань з податків і зборів у 2022 році (9 250 тис. грн.) зменшились на 142 тис. грн., порівняно з 2021 роком (9 392 тис. грн.)

Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток найвищий показник був у 2019 році 102 тис. грн., у 2022 році 75 тис. грн., що на 27 тис. грн.

менше.

Витрачання на оплату з податку на додану вартість у 2022 році збільшилась на 70 тис. грн., або 0,99% ніж у попередньому 2021 році.. Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів зменшились у 2022 році на 213 тис. грн. відносно на 9,38 % порівняно з 2021 роком.

Витрачання на оплату повернення авансів у 2022 році (481 тис. грн.) порівняно з 2021 роком (160 тис. грн.) збільшилось на 321 тис. грн.

Інші витрачання найбільший показник мали у 2022 році 9 134 тис. грн., що на 8 973 тис. грн. більше ніж найменший показник у 2019 році 11 тис. грн.

Чистий рух коштів від операційної діяльності у 2022 році становить 1 067 тис. грн., що на 1 473 тис. грн. більше ніж у 2018 році, коли найменший показник мав від'ємний показник -406 тис. грн.

Витрачання на придбання фінансових інвестицій найвищий показник був у 2019 році 811 тис. грн., а у 2022 році 1 тис. грн., що на 810 тис. грн. менше.

Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності найвищий показник був у 2019 році 811 тис. грн., а у 2022 році 1 тис. грн., що на 810 тис. грн. менше.

Отримання позик у 2022 році становить 5 970 тис. грн., що є найвищим за досліджуваний період, а у 2020 році 2 320 тис. грн., що є найменшим. Погашення позик у 2021 році становить 2 688 тис. грн., у 2022 році 6 844 тис. грн., що на 4 156 тис. грн. більше ніж у попередньому періоді, тобто підприємство у звітному періоді погасило певну суму своїх позик.

Витрачання на сплату відсотків найбільше було у 2018 році 154 тис. грн., а у 2022 звітному році 37 тис. грн., що на 117 тис. грн. менше порівняно з найвищим показником.

Чистий рух коштів від фінансової діяльності у 2018 році становив 425 тис. грн., а у 2022 році -911 тис. грн., що на 1 336 тис. грн. менше ніж у 2018 році.

Чистий рух коштів за звітний 2022 рік збільшився на 138 тис. грн., або ж на 811,76% порівняно з попереднім 2021 роком. Залишок коштів на початок 2022 року становив на 17 тис. грн. більше, або на 4,87 %, ніж у попередньому 2021 році. Залишок коштів на кінець 2022 року зріс на 155 тис. грн., або 42,35%,

порівняно з 2021 роком.

Отже можна сказати, що чистий рух коштів від інвестиційної діяльності та чистий рух коштів від фінансової діяльності ($-1+(-911) = -912$ тис. грн.) разом не покривають збитки за чистий рух коштів від операційної діяльності (1 067 тис. грн.), тобто чистий рух грошових коштів за звітний період становить ($1\ 067+(-912) = 155$ тис. грн.), і тому залишок коштів на кінець року дорівнює додатному числу 676 тис. грн. ($155+521$).

3.2. Процедури та прийоми раціонального управління розрахунками підприємства

Процес управління - діяльність об'єднаних у визначену систему суб'єктів управління, спрямована на досягнення цілей фірми шляхом реалізації певних функцій з використанням методів управління. Як правило, процеси управління фірмою дуже різноманітні, багатогранні і мають складну структуру (складаються з великого числа стадій і фаз).

Облік є базою для планування та аналізу виробничо-господарської діяльності з метою контролю та підвищення ефективності виробництва шляхом виявлення резервів.

Роль контролю як функції управління полягає в тому, що він є засобом здійснення зворотного зв'язку в системі управління. Головний його сенс - у створенні гарантій виконання планових рішень. Рішення - центральний момент усього процесу управління. Можна сказати, що суттю професії менеджера є прийняття рішень.

Раціональне управління розрахунками підприємства включає в себе ряд процедур і прийомів, спрямованих на ефективний контроль та оптимізацію грошових потоків. Ось деякі кроки і прийоми, які можуть бути використані для цього:

Планування розрахунків: ретельне планування розрахунків є ключовим кроком. Розробити річний бюджет, в якому визначите очікувані доходи та витрати. Це допоможе підприємству керувати фінансами та забезпечити фінансову стійкість.

Контроль над витратами: вивчити всі види витрат і шукати можливості для їх оптимізації. Можливості включають в себе зменшення надмірних витрат, укладання угод з постачальниками та мінімізацію витрат.

Управління запасами: запаси товарів і сировини можуть бути великими витратами. Спробувати оптимізувати рівень запасів, щоб уникнути перебоїв у постачанні та зменшити затрати на їх зберігання.

Управління дебіторською заборгованістю: слідкувати за дебіторською заборгованістю, інколи замовники можуть заборговувати платити. Підтримувати систему стягнення боргів, щоб забезпечити своєчасну оплату.

Ефективне управління кредитами: якщо підприємство видає кредити клієнтам, будьте обережні з кредитними політиками і аналізуйте кредитоспроможність клієнтів.

Автоматизація розрахунків: використовувати бухгалтерське програмне забезпечення для автоматизації процесів обліку та розрахунків. Це допоможе уникнути помилок та оптимізувати процеси.

Співпраця із банками: розглянути можливість укладення угод з банками для отримання кредитів або укладення депозитних угод. Підібрати оптимальні фінансові рішення.

Аналіз грошових потоків: регулярно аналізувати грошові потоки підприємства, відстежувати їх динаміку та шукати можливості для оптимізації.

Резерви і надзвичайні ситуації: створити резерви для надзвичайних ситуацій і несподіваних витрат, щоб забезпечити фінансову стабільність.

Оптимізація оподаткування: досліджувати податкові можливості та максимізувати вигоди від податкових стимулів для зменшення податкових обов'язків.

Регулярний аналіз і вдосконалення: постійно оцінювати та вдосконалювати стратегію управління розрахунками на основі аналізу внутрішніх і зовнішніх факторів.

Застосування цих прийомів допоможе підприємству керувати грошовими ресурсами більш ефективно, зменшити ризики та забезпечити фінансову стійкість.

Основними пріоритетними напрямками управління дебіторською та кредиторською заборгованістю підприємства слід визнати:

1. Організацію повного та достовірного обліку дебіторської та кредиторської заборгованості підприємства і перенесення облікових даних до його звітності.

2. Аналіз структури та динаміки заборгованості підприємства в попередніх періодах (оборотність дебіторської заборгованості, оборотність кредиторської заборгованості, середній строк обороту дебіторської заборгованості та зобов'язань, коефіцієнт співвідношення дебіторської і кредиторської заборгованості, питома вага дебіторської заборгованості в загальному обсязі оборотних активів підприємства, частка кредиторської заборгованості в загальному обсязі зобов'язань, відношення середньої величини дебіторської заборгованості до виручки від реалізації продукції (надання послуг), частка сумнівної дебіторської заборгованості в її загальному обсязі, співвідношення суми усіх зобов'язань підприємства і суми активів).

3. Оптимізацію структури дебіторської та кредиторської заборгованості підприємства.

4. Визначення кола потенційних контрагентів та суворе планування дебіторської та кредиторської заборгованості підприємства на майбутні періоди.

5. Постійний моніторинг дебіторської та кредиторської заборгованості.

6. Визначення можливості застосування кредитної політики щодо окремих покупців продукції та формування її принципів і умов.

7. Прискорення процесу погашення дебіторської та кредиторської заборгованості за допомогою сучасних форм її рефінансування.

8. Здійснення ефективного контролю за формуванням та погашенням дебіторської та кредиторської заборгованості підприємства та розрахунок розміру резерву сумнівних боргів.

В економічній літературі можна зустріти подібні рекомендації. Наприклад, М.Д. Білик пропонує створити відділ спеціально для контролю за дебіторською заборгованістю. Так це покращить всю ситуацію. Але з іншої точки потрібно обґрунтувати доцільність створення цілої служби. І це тільки можливо на великих підприємствах, де потрібно підібрати персонал і проаналізувати обсяг роботи, і то керівництво задумається, що краще виділити одну людину або краще звернутися до аудитора.

Крім цього, розрахунки між юридичними і фізичними особами, передбачають виникнення зобов'язань по сплаті податків. Об'єктами оподаткування і об'єктами, пов'язаними з оподаткуванням є майно та дії, у зв'язку з якими у платника податків виникають обов'язки щодо сплати податків та зборів. Такі об'єкти за кожним видом податку та збору визнаються згідно з відповідним розділом Податкового кодексу. Так, Ф.Ф. Бутинець, під податковим обліком розглядає систему бухгалтерського обліку, яка на основі затверджених державою правил виконує функції нарахування та сплати податків і надходження інформації про це відповідним державним органам. І виходить якщо покупець перерахував передоплату за товари або послуги і випадково переплатив, то підприємство повинно сплатити податки на всю цю суму, а не на ту суму, що буде поставка товару або надання послуг. І тут ми повинні розуміти, що потрібно постійно контролювати дебіторську і кредиторську заборгованість. [50].

Заборгованість є об'єктивним явищем в економіці, яке виникає в ході господарських відносин між її суб'єктами. Зважаючи на обмеженість фінансових ресурсів, вона здійснює безпосередній вплив на фінансово-майновий стан підприємства та результати його функціонування. [5].

На думку О. Ф. Томчук, основними завданнями управління кредиторською заборгованістю є прискорення розрахунків з клієнтами підприємства, зменшення

«поганої» заборгованості (тобто заборгованості за якою сумнівні або точно не будуть отримані), проведення ефективної збутової політики, запобігання не виправданого зростання зобов'язань, особливо несвоєчасно сплачених, оскільки це призводить до нарахування пені, штрафів, розірвання договірних відносин, загрози забезпечення безперервного постачання ТМЦ тощо [51].

Алгоритм управління заборгованістю буде мати наступний вигляд (рис.3.1) [36]:

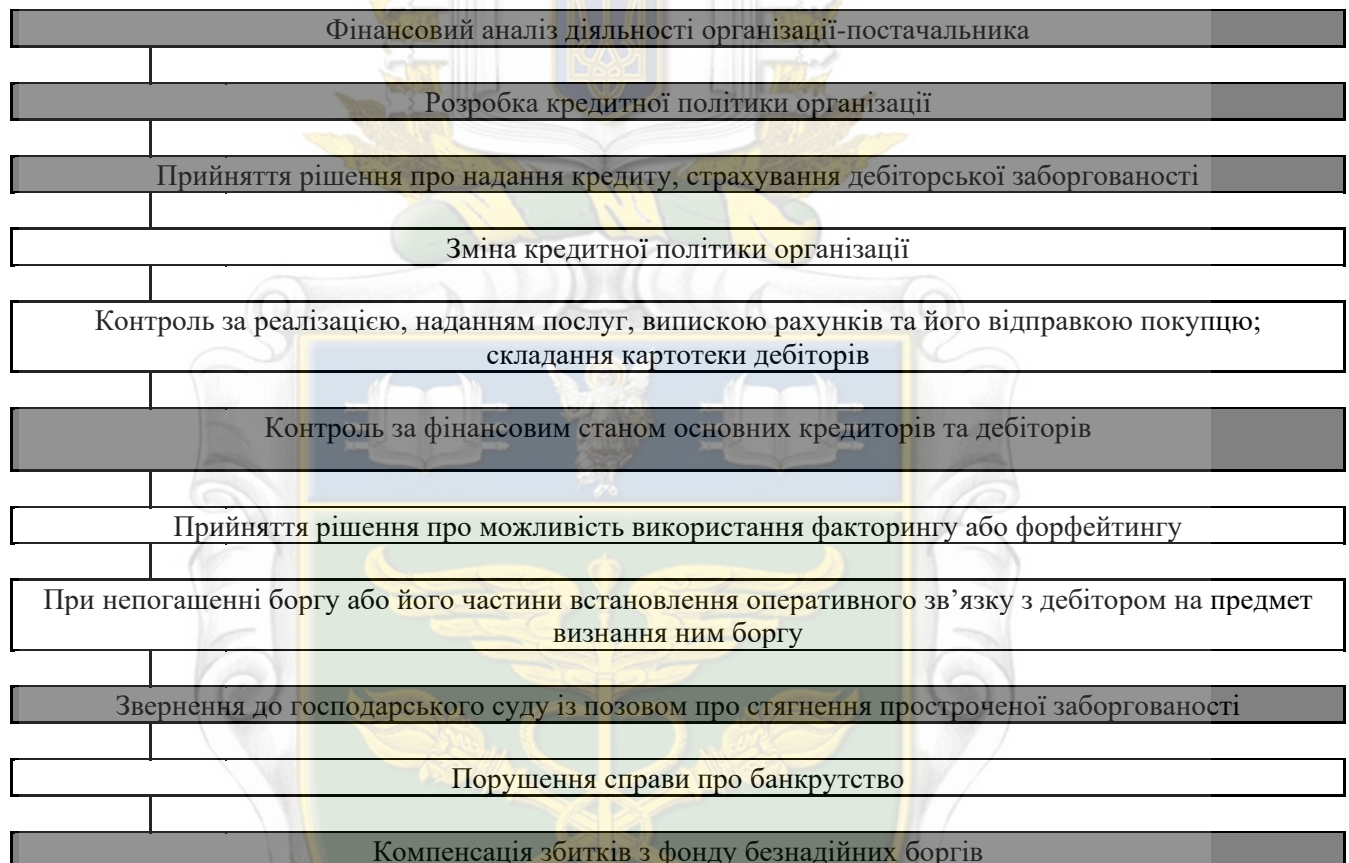

Рисунок 3.1 – Алгоритм управління дебіторською та кредиторською заборгованістю [36]

Збільшення та зменшення дебіторської і кредиторської заборгованості, однаково можуть призвести до негативних наслідків для фінансового стану підприємства, що ставить під сумнів безперервність діяльності підприємства. Зауважимо, що фінансовий стан підприємства – це співвідношення його активів, зобов'язань та власного капіталу, відображене у звіті про фінансовий стан. [32]

Реалізація низки заходів, що запропоновані цим алгоритмом, дозволить вирішити наступні завдання:

- сприятиме зростанню обсягу продаж шляхом надання комерційного кредиту і тим самим зростанню економічних вигід;

- підвищить конкурентоздатність підприємства за допомогою відстрочки платежів;

- дозволить встановлювати плановий розмір резерву сумнівних боргів, забезпечувати превентивні заходи щодо фактично або потенційно неплатоспроможних покупців.

Управління дебіторською та кредиторською заборгованістю безпосередньо впливає на прибутковість підприємства і визначає дисконтну і кредитну політику для покупців, шляхи прискорення повернення боргів і зменшення безнадійної заборгованості, а також вибір умов продажу, що забезпечують гарантоване надходження коштів і є однією з проблем підприємства.

Динаміка зміни дебіторської та кредиторської заборгованості, її якість, склад і структура, а також інтенсивність їх зменшення або збільшення здійснюють великий вплив на оборотність капіталу, вкладеного в поточні активи, і, як наслідок, на фінансове становище компанії. “Оскільки кошти виявляються посередниками у всіх розрахунках, то для забезпечення належного кругообігу коштів роль бухгалтерського обліку полягає у своєчасності та правильності виконання всіх необхідних розрахунків” [41]

Варто нагадати, що завжди при здійсненні економічних розрахунків можуть виникнути спільні грошові зобов'язання, які на сьогоднішній день визначені Податковим Кодексом України як “зобов'язання боржника заплатити кредиторі певну грошову суму відповідно до цивільно-правового договору та на інших підставах, передбачених цивільним законодавством України” [40]

Для компанії важливо уникати необґрунтованого збільшення боржників, а також суми їх боргів, щоб уникнути заборгованості боржників з високим рівнем ризику, випускати своєчасні платіжні рахунки, щоб гарантувати, що граничні строки платежів не будуть порушені та вчасно виконати заходи на вимогу простроченої заборгованості [8].

Бухгалтерський облік, як інструмент мінімізації (нейтралізації) ймовірних наслідків господарських ризиків шляхом створення для керівництва відповідного інформаційного забезпечення на всіх етапах процесу управління, в умовах ризику відіграє важливу роль в управлінні діяльністю підприємства.

Ризику як одній з найбільш складних економічних категорій, пов'язаних з результатами господарської діяльності, притаманні такі риси, як: імовірнісна та економічна природа, варіантність та альтернативність, невизначеність результатів, коливання рівня та умовна постійність [51].

За місцем виникнення ризику поділяються на зовнішні, які залежать від державного та професійного регулювання бухгалтерського обліку, та внутрішні, що зумовлені веденням бухгалтерського обліку конкретним підприємством. Згідно другої класифікаційної ознаки відповідно можна виділити наступні види ризиків: ризики операційної діяльності (ризики постачання, виробництва, збуту, управління); ризики фінансової діяльності (кредитний ризик, валютний ризик тощо); ризики інвестиційної діяльності (ризики від реалізації необоротних активів, майнових комплексів тощо).

Бухгалтерський облік як функція управління - це перш за все знання людини про стан і поведінку активів, капіталу та зобов'язань під впливом господарських операцій на усіх рівнях ієрархії підприємства. Неможливо не виділити при цьому і господарські процеси як об'єкти бухгалтерського обліку. Усі господарські операції та господарські процеси пов'язані із ризиком їх здійснення, а відтак вимагають отримання достовірної інформації та необхідних знань для її застосування. [51].

Можна зробити висновок, що процедури та прийоми раціонального управління розрахунками підприємства можуть бути наступними: ефективність операцій, контроль над оборотними коштами, оптимізація кредитних операцій, автоматизація фінансових процесів, адаптація до змін у ринкових умовах, вдосконалення фінансового планування, забезпечення фінансової стабільності, забезпечення високої ліквідності. Отже, раціональне управління розрахунками є ключовим фактором для забезпечення фінансової стабільності, ефективності та конкурентоспроможності підприємства в умовах сучасного бізнес-середовища.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Ринкова економіка потребує від підприємства фінансової стабільності, що є важливою передумовою успішного ведення господарської діяльності. Важливу роль у веденні господарської діяльності відіграють розрахунки підприємства, а саме з дебіторами та кредиторами, що є основою його функціонування. Вони дозволяють вивчити й оцінити забезпеченість підприємства і його структурних підрозділів власними оборотними засобами в цілому, а також по окремих підрозділах, визначити показники платоспроможності підприємства. В конкретному сенсі платоспроможність - це наявність у підприємства грошових коштів і їх еквівалентів, достатніх для розрахунків за кредиторською заборгованістю, що вимагає погашення найближчим часом.

В кваліфікаційній роботі проведено аналіз фінансових показників розрахунків ТОВ «ЖЕО» за 2018-2022 роки.

В результаті аналізу було виявлено:

- надходження від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) збільшилось у 2022 році порівняно з 2021 на 6 449 тис. грн. в той же час збільшуються і витрати підприємства. Витрати на оплату товарів (робіт, послуг) порівняно з 2021 роком у 2022 році збільшились на 1 352 тис. грн.;

- зареєстрований (пайовий) капітал залишився незмінним;

- ТОВ «ЖЕО» не втратило свою абсолютну платоспроможність, оскільки воно в змозі погасити свої поточні зобов'язання: так короткострокові кредити банків у 2022 були повністю погашені, проте поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги у 2022 році збільшилась на 1 175 тис. грн.;

- погашення позик у звітному 2022 році збільшилось на 4 156 тис. грн., порівняно з попереднім, це свідчить про те, що підприємство погашає свої борги;

На нашу думку можна зробити висновок, що за період 2022 року виробнича та фінансова ситуація на підприємстві покращилась. Аналіз показників говорить про те, що підприємство платоспроможне і може самостійно погасити свої

поточні зобов'язання. Товариство забезпечене власними оборотними активами, значною мірою зросла кредиторська заборгованість, але підприємство в змозі самостійно її погасити. Збитків на кінець 2022 року товариство не має, що свідчить про позитивну його роботу.

Для більш ефективного розвитку ТОВ «ЖЕО» рекомендується приділити ретельну пильність за розділом позикових коштів, також необхідно:

- періодично проводити аналіз структури витрат надавання послуг, робіт;
- переглянути, у бік скорочень, витрати підприємства;
- збільшувати ринок надання послуг, робіт;
- зменшення витрат на собівартість наданих послуг;
- забезпечення достатніх фінансових резервів для покриття надзвичайних витрат та розвитку;
- переглянути раціональні методи управління розрахунками та грошовими потоками, щоб оптимізувати фінансову діяльність;
- забезпечити страхування для об'єктів нерухомості та ризиків, пов'язаних з управлінням, для зменшення фінансових втрат у разі непередбачуваних ситуацій;
- впровадження сучасних інформаційних систем для полегшення бухгалтерського обліку та ефективного ведення розрахунків;
- збільшення ефективності системи обслуговування будинків та проведення систематичних, планових ремонтів;
- встановлення системи взаємодії та зворотного зв'язку з мешканцями для швидкого вирішення проблем та покращення якості обслуговування;
- впровадження програм енергозбереження та екологічної безпеки для зменшення впливу на довкілля;
- Впровадження систем моніторингу та технічної підтримки житлових будівель для запобігання та вчасного виявлення технічних проблем.
- Організація тренінгів та навчань для персоналу з метою підвищення їхньої кваліфікації та забезпечення високого рівня обслуговування.
- Забезпечення прозорості у фінансовій діяльності ТОВ "ЖЕО", проведення регулярних аудитів та надання звітності мешканцям.

Ці заходи можуть сприяти покращенню якості обслуговування, оптимізації витрат та збільшенню задоволеності мешканців. Важливо враховувати конкретні потреби та умови ТОВ «ЖЕО» у місті Вінниця для максимально ефективного впровадження запропонованих заходів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Акімова Н. С. Основні проблеми обліку та внутрішнього аудиту дебіторської та кредиторської заборгованості. Науково-технічний збірник. 2017. Вип. 77. С. 268–272.
2. Аркатова І. Шляхи вдосконалення обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками. International Electronic Scientific Journal “Science Online”. Економічні науки.[Електронний ресурс].–2020.– URL: <https://nauka-online.com/wpcontent/uploads/2020/12/Arkatova.pdf>, 2020.
3. Белова І. М. Завдання та принципи побудови обліку розрахунків з покупцями і замовниками. Сталий розвиток економіки, 2015, 3: 217-220.
4. Бержанір І.А. Напрями удосконалення обліку розрахунків з контрагентами. Стратегія розвитку України: фінансово-економічний та гуманітарний аспекти: матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції. Київ : Інформаційно-аналітичне агентство, 2019. С. 25–27.
5. Білозерцев В.С., Худякова О.С. Методика обліку та аудиту розрахунків з контрагентами на підприємстві. Економіка та держава. 2019. № 1. С. 73—77.
6. Бутинець Ф.Ф., Драбаніч А.В. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит: проблеми теорії, методології, організації. Інтегрований облік як засіб управління підприємством. 2016. № 2. С. 12–24
7. Візіренко С. В., Іваніцький К. В. Організація обліку розрахунків з контрагентами. Інвестиції: практика та досвід, 2020, 23: 58-63.
8. Владика О. Є. Шляхи вдосконалення обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками. Молодий вчений, 2016, 1: 677-681.
9. Гевчук А.В. Облік розрахункових операцій на підприємствах АПК в умовах невизначеності економіки. Монографія. Вінниця: ТОВ «Твори», 2020. 404 с.
10. Гавриленко, В. О.; Кулачок, А. М. Напрями удосконалення обліку розрахунків з покупцями і замовниками у сучасних умовах 70 господарювання. Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки, 2019, 30 (1): 248-251.

11. Гайдаржийська О. М. Теоретичні аспекти обліку розрахунків підприємства з постачальниками та підрядниками. 2018.
12. Глушко А. Д. Управління дебіторською заборгованістю в системі забезпечення ефективної діяльності підприємства. Ефективна економіка. 2018. № 7. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6464>
13. Грошові розрахунки підприємства Форми грошових розрахунків, що застосовуються на підприємстві, технологія їх проведення URL: <https://studfile.net/preview/5704623/page:2/> (Дата звернення 12.10.2023)
14. Дорош Н.І. Теоретичні аспекти організації бухгалтерського обліку. Економіка. Менеджмент. Бізнес. 2015. Вип. 1. С. 93–97.
15. Завитій О., Роздимаха С. Напрями впровадження фінансової звітності за міжнародними стандартами. Інститут бухгалтерського обліку, контролю та аналізу в умовах глобалізації. 2020. Випуск 2. с.33-41
16. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
17. Закон України «Про платіжні послуги» від 30.06.2021 № 1591-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#top>
18. Економічна сутність зобов'язань і розрахунків підприємства URL: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2020/2_19_ukr/42.pdf (Дата звернення 08.10.2023)
19. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 р. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text> (Дата звернення 08.10.2023)
20. Їжаківська О.С «Організація обліку готівкових та безготівкових розрахунків підприємства» Вісник студентського наукового товариства «ВАТРА» Вінницького торговельно-економічного інституту ДТЕУ.

Вінниця: Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ ДТЕУ, 2023. Вип.169. 585 С.
(с. 169-178)

21. Їжаківська О. «Сутність та організація грошових розрахунків підприємства» *Облік, контроль і аналіз в управлінні підприємницькою діяльністю* : зб. наук. пр. XI всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., м. Вінниця, 23 берез. 2023 р. Ч. 2. Вінниця : Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ ДТЕУ, 2023.
22. Кесарчук Г. Удосконалення організації обліку розрахунків за виплатами працівникам. *Науковий вісник Ужгородського університету. Сер: Економіка*, 2018, 4: 240-246
23. Киян А. В., Ярмолюк О. Ф. Облік і контроль розрахунків з постачальниками та підрядниками. *Молодий вчений*, 2018, 9 (1): 77-80.
24. Колеснікова О. М., Лесик, Н. І. Особливості обліку розрахунків з підзвітними особами в контексті нормативно-правових змін. *Економічні науки. Сер.: Облік і фінанси*, 2017, 10 (3): 333-338.
25. Концева В., Гошовська В., Зюсюн О. Методичні засади обліку розрахунків з працівниками в ІС «BAS Бухгалтерія КОРП». *Економіка та суспільство*, 2021, 32.
26. Крупка Я.Д. «Бухгалтерський облік» : підручник / Я. Д. Крупка, З. В. Задорожний, Н. В. Гудзь [та ін.]. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. [с. 113-127] [ст.144, ст.336]
27. Конон Багрій. Характеристика сучасних методів аналізу поточних зобов'язань суб'єкта господарювання. *Економічний аналіз*. 2012. Вип.11. С. 28-36.
28. Левченко З. М. Організація бухгалтерського обліку розрахунків із дебіторами. *Економіка та суспільство*, 2017, 9: 1167-1171.
29. Маркус О. В., Романюк І. О. Напрями удосконалення управлінського обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками як інструмента контролю платоспроможності підприємства. *Ефективна економіка*, 2017

30. Матюха В., Мисака Г. Актуальні проблеми обліку розрахунків підприємства з постачальниками та підрядниками. Молодий вчений, 2018, 1 (53): 930-932.
31. Москалюк Г. О. Облік та контроль дебіторської заборгованості: існуючі проблеми та шляхи їх вирішення. Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка». 2018. № 721. С. 173–178.
32. Міжнародний стандарт фінансової звітності для малих та середніх підприємств. (МСФЗ для МСП). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_063#Text
33. Мудрик В., Разборська О. Технології обліку, аналізу та аудиту розрахунків з постачальниками, їх вплив на забезпечення безперервності діяльності. Економічний аналіз. 2022. Том 32. №3. С. 264-272.
34. Непочатова В. С. Внутрішній контроль розрахунків з покупцями та замовниками. Молодий вчений. 2016. Вип. 3(30). С. 134–138.
35. Оборотні активи підприємств за видами економічної діяльності з розподілом на великі, середні, малі та мікропідприємства за 2013-2020 роки. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>.
36. Обліково-аналітичне забезпечення управління розрахунками з контрагентами підприємства URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2869> (Дата звернення 05.10.2023)
37. Організація розрахунків на підприємстві url: https://pidru4niki.com/15890507/finansii/organizatsiya_rozrahunkiv_pidpriyemstvi (Дата звернення 05.10.2023)
38. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджено Наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 р. № 291, [Електронний ресурс]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11#Text> (Дата звернення 05.10.2023)

39. П'ятигорець Г. С., Ніколайчук В. К. Шляхи удосконалення обліку дебіторської заборгованості. Збірник наукових праць Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна. Проблеми економіки транспорту. 2017. Вип. 13. С. 40–46. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpdnuzt_pet_2017_13_7.
40. Податковий Кодекс України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI / Сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00>. (Дата звернення 14.10.2023)
41. Попович О.В., Якимчук Ю.В. Проблеми обліку розрахунків з покупцями та замовниками шляхи їх вирішення. 2017. Молодий вчений». № 11 (51).С. 1275-1278
42. Посібник з бухгалтерського обліку для підприємств комунальної галузі наказом Держжитлокомунгоспу України від 2 лютого 2004 р. N 20 – веб-сайт. URL : <https://ips.ligazakon.net/document/FIN9186> (Дата звернення 18.09.2023)
43. Постанова КМУ від 01.06.2011 № 869 «Про забезпечення єдиного підходу до формування тарифів на житлово-комунальні послуги» – веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/869-2011-%D0%BF> (Дата звернення 17.09.2023)
44. Постанова Правління Національного банку України «Про затвердження Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні» № 148 від 29 грудня 2017 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17#Text> (Дата звернення 21.10.2023)
45. Примуш Ю. С., Головченко Є. Ю. Оптимізація розрахунків із постачальниками та підрядниками. Економічний простір. № 163. 2020. С. 133- 137.
46. Рахунок 36. Розрахунки з покупцями та замовниками <https://kodeksy.com.ua/buh/plan-rahunkiv/class-3/rahunok-36.htm>

47. Рахунок 63. Розрахунки з постачальниками та підрядниками
<https://kodeksy.com.ua/buh/plan-rahunkiv/class-6/rahunok-63.htm>
48. Сас Л. С., Грубеляс А. Л. Організація обліку розрахунків із покупцями та замовниками. Актуальні проблеми сучасного бізнесу: обліково-фінансовий та управлінський аспекти. 2022.
49. Сіренко Н. М. С40 Бухгалтерський облік в управлінні підприємством : курс лекцій / Н. М. Сіренко, І. В. Баришевська, Ю.О.Щербина. – Миколаїв : МНАУ, 2016. – 132 с.
50. Слєпченко В., Скрипник М. Методика обліку розрахунків підприємства з покупцями та замовниками. Економіка та суспільство, 2021, 29.
51. Томчук О. Ф. Аналітичне забезпечення управління кредиторською заборгованістю підприємства [Електронний ресурс] / О. Ф. Томчук // Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького. Серія : Економічні науки. - 2016. - Т. 18, № 2. - С. 160-164. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/smlnues_2016_18_2_33
52. Форми та види розрахунків URL:
https://wiki.legalaid.gov.ua/index.php/%D0%A4%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B8_%D1%82%D0%B0_%D0%B2%D0%B8%D0%B4%D0%B8_%D1%80%D0%BE%D0%B7%D1%80%D0%B0%D1%85%D1%83%D0%BD%D0%BA%D1%96%D0%B2 (Дата звернення 19.10.2023)
53. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. URL:
<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15>. (Дата звернення 17.09.2023)
54. Яструбський, М., Левкович І. Проблеми обліку розрахунків з дебіторами і кредиторами. Економіка та суспільство, 2022, 38.